

Mitt liv i Afrika

Hilda Kværnstrøm

1969

Renskrevet av Rudolf Leif Larsen / Larvik 2012

Forord

Til enhver som måtte lese denne bok vil jeg få lov til å meddele at jeg føler meg meget uverdig til å utgi en bok i min alderdom (82 år).

Mine barn – og mange som har hørt om mine opplevelser, har bedt meg å gjøre det. Jeg har under bønn om Åndens ledelse og inspirasjon skrevet ned mitt vitnesbyrd om Guds faderlige omsorg og hjelp, velsignelse og ledelse gjennom livet. Med ønsket om at det må bli til velsignelse og hjelp for de som måtte få lese det.

Med kjær moderlig hilsen

1. januar 1969

Hilda F. Kværnstrøm

Innholdsliste

Forord.....	2
Barneårene.....	4
Minner om Herrens ledelse.....	6
Vanskeligheter – Bibelsk dåp.....	9
Når kraften kommer.....	12
Tilbake til skolen.....	14
Min mors død.....	16
Oppsigelse av min skolepost for andre gang.....	16
Troendes dåp og tiden etter.....	17
Vårt bryllup i Betania, Larvik den 24/11-1918.....	20
Far dør.....	20
Arven.....	21
Herrens røst.....	22
Innvielse som misjonær.....	23
Avskjedsfesten for oss i Larvik den 18/5 1921.....	23
Utreise.....	23
Språkstudiet.....	25
Flytter til Nzongomane.....	26
Eva Simelane.....	27
Nzongomane M. St.....	27
Phona.....	28
Mere om Herrens trofasthet.....	32
Litt mere om arbeidet på Nzongomane M. St.....	33
Flyttet til Transvaal.....	35
Reisen til Shongwe M. St. 4. juli 1940.....	36
Kværnstrøm dør	36
Hvordan jeg fikk fortsette arbeidet.....	39
Stenbruddet.....	41
Revehodet.....	41
Norgesturen 1951.....	42
Gudommelig helbredelse.....	48
Kommentar til omtale av Eva Simelane:.....	49
Bilder og utklipp.....	51

Barneårene

Jeg er født i Hvarnes – anneks til Hedrum, den 17. januar 1887. Vi var seks søsken. Bestefar, Ole Kruge, hadde 2 gårder: Kruge og Sagstuen. Disse ble overtatt av min mor og far, da mor var eneste barnet deres. Bestefar var meget musikalsk, og det samme hans bror Borger Grimholdt. De var meget opptatt som musikanter ved fester, brylluper o.s.v., fjernt og nært. Min mor var også musikalsk. 10 år gammel spilte hun bas-fiolin og triangel i bestefars orkester.

Sagstuen var en vakker gård. På sine musikkreiser ble bestefar så meget inspirert av de mange moderne bygninger han så, at han lot bygge et meget moderne hus på gården Sagstuen.

Foruten hester, kyr og sauer, drev de også med høner og gjess. En stor dam ble bygget for at gjessene kunne svømme og vaske seg selv. Jeg husker særskilt Gåsedammen. Vi hadde ofte fremmede på besøk, og alle var interessert i å se gjessene og de mange vakre gåsunge svømme i dammen. En dag soknepresten og fruen kom på besøk, skulle de også se gjessene. Jeg var bare ca 3 år gammel, men jeg løp glad foran de andre til dammen, fikk tak i en liten vakker gåsunge og sprang for å vise den til presten og frue. Men hva hendte? Jo, gassen likte det ikke, og sprang rett på meg, bet seg fast i klærne mine og slo med de svære vingene sine. Min far og presten hadde strev med å redde meg fra gassens kraftige vinger og klør. Så liten jeg var, fikk jeg en god lærdom den dagen. Mine foreldre og søsken har fortalt mange episoder fra min barndom, men det er få jeg virkelig husker selv.

Det var lang vei til Larvik, vår nærmeste by. En by-vending tok 2 – 3 dager. En gang mens far var i byen, husker jeg at jeg hadde slått i stykker en fin kopp – o.s.v.. Da far kom hjem tok han meg på fanget og sa at han var så glad for å se meg igjen. Mine søsken stod også ved siden av far og fortalte hva Hilda hadde gjort da far var borte. Da han hørte om koppen, så han på meg og sa: Du får slå en i stykker i dag også, da. Jeg tenkte at han mente det, og tok en kopp fra bordet og kastet den i gulvet så den gikk i stykker. Da sa far: Nei, det var stygt, Hilda, og han så meget morsk ut. Ja sa: Det var din egen skyld, far! Du sa at jeg skulle gjøre det. Min kjære far innrømmet det, og vi var snart gode venner igjen.

Da jeg var 4 år gammel, kjøpte min far gården Lindhjem i Tjølling. Det ble en travel tid med forberedelser til flyttingen.

Jeg husker godt auksjonen.. En masse folk samlet. Naboer og kjente ville hjelpe med flyttingen. Mange vogner ble lastet med innbo, redskaper, matvarer o.s.v..

Vi 3 minste – Kristina, Ole Anton og meg selv kjørte i vognen med mor. Vår hest het Sokken, og han var sta, og da vi kjørte opp Haugsropa begynte Sokken å gå bakover. Vi var så redde for elven vi nettopp hadde gått over. Tilslutt stanset han. Etter at vi hadde godsnakket med Sokken gikk den fint hele vegen, men det er rart hvordan slike ting fester seg hos barn. Jeg syntes enda jeg kan se det for meg. Likeså da vi kom til Våra fergested, og skulle over Numedalslågen. Lastevognene var allerede over – så kom alle kyrne. Først skulle de voksne fylle fergen. De unge skulle vente til neste ferge, men Løva, en ung kvige ville være med de store, og løp etter fergen i Lågen. Vi gråt, for vi tenkte at Løva skulle dø i vannet, men hun klarte seg. Hun svømte ved

siden av fergen.

Det tok oss 2 dager og en natt på vegen til Lindhjem. Vi var alle så glade for den nye plassen. En stor gård, et vakkert sted, enda husene var gamle og forfalne.

De første ble det særskilt lagt vinn på å opparbeide gården. Meget hardt arbeid ble nedlagt. Senere ble det bygget nye huser og gården forskjønnet. Hele familien ble beskjeftiget i arbeidet.

Far og mor sa:Arbeid adler mannen - og vi var alle glade og interesserte i hjemmet vårt.

Det var ikke langt fra byene Larvik og Sandefjord. Bjerke skole var bare 5 minutters vei fra oss, hvilket også var en stor velsignelse. Å hvor glad jeg var den dagen jeg fikk begynne på skolen. Det var den gang bare 3-delt skole, så vi gikk bare annen hver dag på skolen. De andre dagene ble arbeidet hjemme fordelt mellom oss barn. Vi fikk hver vår tur til å bringe kyrne i hamnen, og å passe dem.

Vår lærer var en kristen, og han fortalte oss ofte om Jesus. Det varte ikke lenge før mitt hjerte lengtet etter å bli god som ham. Hver dag bestemte jeg meg til å være snill og god, men om aftenen når jeg skulle gå til sengs, kjente jeg noe så sårt og tungt. Ikke en ting hadde jeg gjort som jeg skulle.

3 vintrer etter hverandre lå jeg syk: 1. vinter fikk jeg skarlagensfeber. 2. vinter, nyresykdom, og 3. vinter hadde jeg vattersott. Gud talte alvorlig, men kjærlig til meg. Hva jeg hadde hørt på skolen, holdt jeg fast ved. Dog var jeg ikke kommet langt. Det var noe i mitt indre som lengtet etter hvile og ro.

De beste forsetter ble ikke holdt. Jeg angret og bad om tilgivelse, men jeg ble verre og verre. Jeg var nå 12 år. Det var særlig en synd som plaget meg. - Jeg talte ikke alltid sannhet. Mine feil forsvarte jeg ofte med løgn.

La meg her fortelle et eksempel: Mine kamerater på skolen hadde så fine ringer på fingrene. De hadde sydd de av perler. Jeg ville også ha en ring, men mor hadde ikke noen perler, og heller ikke tid til å hjelpe meg. En dag var jeg oppe på loftet hvor min avdøde bestefars musikkinstrumenter stod. Blant dem var det også en bassfiolin, som hadde tykke sølvstrenger. Straks kom jeg den tanken for meg:Det ville bli en fin ring om jeg kunne få den strengen. På veggen hang også de store sauesaksene. Jeg tok en av dem og tenkte å klippe av strengen, men akk, strengen var hard, saksen glapp og kuttet meg i hånden. Jeg har enda arr etter det. Blodet strømmet ut. Jeg ble redd og løp ned trappene. Så kom spørsmålet i mitt indre: Hva skal du si til mor? Jo, jeg husker at låsen på kjøkkendøren var meget vanskelig, og straks hadde jeg i tanken hva jeg skulle si. Gråtende løp jeg inn til mor. Hun spurte hva og hvor jeg hadde gjort det. Jeg sa:Jeg har gjort det på kjøkkendøren. Mor forbandt min hånd, og trøstet meg.

Det var min tur til å bringe kyrne til hamnen. Jeg var bare glad for det og dro avsted. Kommet opp, kastet jeg meg ned på bakken og storgråt. Ropte til Gud og bad:Herre, Jesus, hjelp meg til å bli kvitt dette. Hjelp meg å tale sannhet. Mens jeg lå der, kom vår nabo til meg – gamle Gunvor, en alvorlig kristen. Hun spurte: Hva feiler det deg, min kjære venn? Jeg åpnet mitt hjerte for henne, og spurte; Hva skal jeg gjøre for å få seier over alt dette? Da rant det gledestårer nedover Gunvors kinn. Hun

trykket meg inn til seg, og sa: Jesu Kristi Guds Sønns blod renser fra all synd. Du skal ikke lenger bære dette, for lenge før du fødte din synd, bar Jesus både straffen og byrdene – og tilgir alt du har gjort. Det står skrevet i Johannes 1. 29: Se der Guds Lam som bærer all verdens synd. Er dette sannhet, ropte jeg. Læreren har også sagt det, men jeg trodde ikke at det gjaldt meg, for det jeg har gjort. Jeg har aldri glemt Gunvor, som så kjærlighetsfullt tok meg på fanget, og så varmt og inderlig fortalte meg om Jesu kjærlighet. Det kunne Gunvor gjøre, fordi hun selv likesom Johannes hadde fått se Jesus, og hadde lært å kjenne hans kjærlighet og godhet. Hun kunne nå peke på Jesus og si: Se der Guds Lam som bærer all verdens synd Johannes 1. 29. Fra den dag ble det anderledes for meg. Så snart jeg fikk brakt kyrne hjem om ettermiddagen, løp jeg til mor og bekjente min løgn og hva jeg hadde gjort, og ba om tilgivelse for alt. Hun omfavnet meg og uttrykte sin glede. Jesu kjærlighet fylte mitt hjerte. Det ble en lyst å gjøre alt for Jesus, som også ga meg kraft til seier over løgn og synd.

Mange kunne ikke forstå at et barn (kunne bli frelst) ¹, fordi jeg var sykkelig var det ikke godt for meg osv..

Må erkjenne at jeg likte meg best når jeg fikk springe til fjøset og åpne matgrinnene for kyrne. Mens de var ivrig opptatt med å spise hakkels med mel og grønnsaker, knelte jeg ned på høyet, som ventet på dem i forgangen og utøste mitt hjerte for Gud. Det var underbare stunder som fylte meg med glede og nytt mot.

Jeg elsket skolen og kjente ofte en lengsel i min sjel etter å bli lærerinne. Og Gud ordnet det så at jeg fikk gå den veien. Etter Folkeskolen fikk jeg ta et kurs i aftenskolen. Deretter fikk jeg gå på Skiringsal Ungdomsskole. 18 år gammel ble jeg antatt som elev ved Notodden private lærerskole år 1905, og tok høyere lærerprøve i 1908. Det var en velsignet tid ved lærerskolen.

Minner om Herrens ledelse

Årene 1905 – 1908 tilbrakte jeg som før nevnt ved Notodden Kristelige Lærerskole. Ble der ført frem til et mer bevist kristenliv. Vinteren 1905 – 1906 virket misjonsprest Nilsen Lund hos oss. Det brøt ut vekkelse blant oss unge og vi fikk oppleve en underlig tid. En av lærerne utbrøt: Det venaste syn som eg fær sjå, er unge på kne for Gud.

1907 brøt det ut vekkelse me åndsdaup i Skien. En av våre klassekamerater, Aagot Larsen kunne fortelle oss underlige ting fra vekkelsen der: Mange ble frelst og døpt i den Hellige Ånd, syke ble helbredet og mange underlige ting hendte. Vi fant dette fremmed og underlig, men da vekkelsen også kom til Notodden, bestemte vi, sammen med seminaristene å gå til Råfjeld for å høre og se. Vi forsto det ikke, og dømte det hele som svermerisk og nervøst. Søndagen etter følte jeg trang til å gå alene til Lisle Herred kirke. Det var en vakker solfylt morgen. Jeg riktig nøt spaserturen gjennom skogen. Kommet omtrent halvveis til kirken kom en kjørende etter meg. Det var presten Krohn. Han kjente meg fra lærerskolen, stanset og tilbød meg å kjøre med han til kirken. Underveis talte vi sammen om møtene på skolen da Nilsen Lund besøkte oss. Videre spurte han om den nye vekkelsen på Notodden. Han spurte om jeg

¹ Utydelig tekst.

hadde vært der. Så fortalte jeg at en del av oss hadde gått til møte en kveld. Hva synes du om det, da? Jeg viste ikke først hva jeg skulle si, men da han spurte igjen, sa jeg: Vi forsto det kanskje ikke, men det syntes så svermerisk og nervøst ut. Sier du det, sa han, meget tankefullt. Jeg har fått brever anonymt – og underskrevet. Og jeg skal i dag svare menigheten fra prekestolen. Å, hvor jeg var spent på å høre hva han skulle si.

Prosten talte meget alvorlig – og godt. Etter at han hadde avsluttet talen, sa han: Kjære menighet. Jeg har mottatt flere brever. Anonymt og underskrevet med bønn om at jeg må få tungetale-uvesenet bort fra menigheten. Jeg varer eder i dag med Gamaliels ord: Er denne lære av mennesker, vil den falle bort av seg selv. Men er den av Gud, nytter det ikke å stride imot den.

Jeg følte meg bedrøvet over hva jeg hadde svart prosten Krohn; men bestemte meg allikevel til aldri mere sette mine føtter i den slags forsamlinger.

I 1908 tok jeg eksamen som lærerinne og ble ansatt i min hjembygd samme høsten. Skolen ble meg et kjært sted, og mine interesser var mange. Jeg tok del i all kraft i skolesaker, i inn- og ytremisjon. Var også medlem av ungdomslagets sangkor, likeså kirkecoret og damecoret osv. Over alt var det mitt ønske å gjøre godt, men det ble mere og mere i egen kraft jeg strevet. Derfor gikk jeg ofte med uro i ånden. Uro og lengsel. Da det ofte var mere seier og hellighet i mitt liv, gjennomgikk jeg mye kamp og tunge tider i enerom. Vinteren 1911 – 1912 underkastet jeg meg en operasjon i Skien. Her lovet jeg Herren å reise til hedningene bare jeg måtte bli frisk. Ved Guds ledelse kom Odberg (en slektning av min mor) til meg den 17/01 1912. Det var min bursdag, og jeg hadde bedt Herren å sende noen troende til meg, Han kom ikke i visittiden, men oversøster hadde gitt han lov til å komme inn. Han hadde møtt min far på stasjonen da han reiste hjem etter å ha fulgt meg til sykehuset. Han hadde bedt Odberg å besøke meg, men han hadde ikke hatt anledning. Denne dagen, den 17/1 hadde det kommet bestemt til ham, at han måtte gå til sykehuset. Jeg hadde aldri møtt ham før, men det ble et velsignet besøk for meg. Siden fikk jeg gjennom korrespondanse og samvær med ham lære å kjenne en av Herrens villige små. Hans liv og vitnesbyrd interesserte meg så meget. Første gang jeg fikk anledning til å besøke ham, var en gang jeg måtte til overlege Henriksen for undersøkelse. Jeg var ikke bra etter operasjonen.

Jeg ble i Skien til neste dag. Benyttet da anledningen til å hilse på Odbergs. Fikk gå med han på sykebesøk til de fattigste strøk i byen. Det ble en minnerik dag. Om aftenen ble jeg med til et kristelig møte i Melgårdslokalet. Under bønnestunden til slutt oppdaget jeg at jeg nettopp var kommet dit jeg hadde besluttet aldri skulle skje. Harm og engstelig reiste jeg meg for å gå. Odberg fulgte smilende etter. Kommet ut, spurte jeg skarpt: Hva er dette for et sted? Du er vel ikke motstander av Guds Ånd? spurte han bare. Jeg skulle bo på hotellet, men vi gikk og talte sammen til langt på kvelden. Kommet inn til hotellet, åpnet jeg min Bibel, fant så Også etter at jeg kom hjem, kom stadig dette med Åndsåp og tungetale frem for meg i Bibelen. Jeg forsto det ikke – eller kanskje rettere, ikke ville forstå det. Ja, endog la jeg Bibelen tilside i flere dager.

Men like så sikkert som vårt legeme trenger næring for å leve, så trenger en som er født på ny av Gud – også til åndelig føde. Jeg ble fylt med en dyp lengsel etter

min kjære Bibel. Og igjen en alvorlig trang etter renselse, klarhet og nåde til å forstå skriftene. Jeg bestemte meg igjen til å lese Bibelen, og ba Gud bevare meg fra å fare vill. Bad om Guds Hellige Ånds veiledning og velsignelse. Herren hørte min bønn, og åpnet sitt ord for meg så jeg fikk se meget som jeg ikke hadde sett eller forstått. Særlig kom Ef. 4.5 ofte for meg og stilte mange spørsmål.

Julen 1912 var jeg innbudt til Isak Sveen, Notodden. Jeg var da i en vanskelig stilling i det 2 av mine venner krevet mer enn vennskap, og ville ha et avgjørende svar. Samtidig fikk jeg brev fra Odberg, hvor han hilser fra en ingeniør som ønsket å bli kjent med meg. >Skildret han som en varm kristen osv. Jeg benyttet nå dette i min bønn til Gud – og sa: Skal jeg ikke oppholde noen av disse ned noe håp, så la meg hos Odberg treffe denne han skriver om. Det siste jeg hadde hørt om han, var at han var i Trondheim. Det var lite sannsynlig at jeg skulle treffe ham. Men sådan er Gud. For å stadfeste for oss at Han er trofast og hører bønner, må han ofte la det utrolige skje. Han hadde fått telegram om at hans far var alvorlig syk. På sin vei hjem kom han innom Odberg – just som jeg var kommet med toget fra Tjølling – og skulle ta båten fra Skien til Notodden om ettermiddagen.

Her finner jeg det interessant å nevne at da jeg sto på Tjølling stasjon og ventet på toget til Skien, la jeg merke til en ung mann. Det var et noe usedvanlig lyst drag over hans ansikt. Det kom til meg: Han er en kristen. Jeg sa til Gud: Vis meg om det er så. Siden tenkte jeg ikke mere over et. Ble nemlig opptatt med andre kjente. Toget kom, og jeg gikk for å finne min plass. Så oppdaget jeg at den samme unge mannen satt i samme kupe, noen benker lenger frem. Han satt med sin Bibel oppslått foran seg. Virkelig min bønn var hørt. På den tid hadde jeg ikke selv frimodighet til å lese Bibelen på toget. Han gikk av toget i Larvik og jeg glemte han snart.

Frøken Sveen og andre kjente gjorde det de kunne for å glede meg i ferien. Jeg deltok tilsynelatende med liv og lyst, men i mitt hjerte kjente jeg en dyp lengsel etter mere av Gud. Den siste kvelden hadde de arrangert et festlig samvær. Jeg kunne ikke tie lenger, men brast i gråt og fortalte mine opplevelser og dype lengsel etter hellighet, klarhet og nåde til å bli bøyet til lydighet mot Herrens ord. Det ble en underlig stund, som jeg ofte har takket for.

Tidlig neste morgen reiste jeg med båten tilbake til Skien. Jeg måtte vente flere timer på toget, og jeg ble derfor over i Skien til neste morgen. Besøkte så Br. Odberg – og fikk han til å gå med meg til pastor Seehus. Jeg hadde grodd opp i den Lutherske kirke, og var fast ved den mening at alle bevegelser utenom var falske og hysterisk. Nå når Bibelen hadde blitt åpnet for meg, var det så mange spørsmål jeg ville legge fra for pastor Seehus. Han var ånds-døpt og en gammel ærverdig prest.

Jeg var iherdig og la fram min tro på kirkefedrene, og at Pinse-undret var kun for den grunnleggende tid osv. Seehus hørte rolig på meg – og sa bare: Nå la oss se hva Bibelen svarer på dine spørsmål. Jeg hadde min Bibel med – og understreket skriftstedene han gav på alle mine spørsmål. Om aftenen gikk jeg med til møtet i Melgårdslokalet. Det var fylt til trengsel og var et underlig møte. Taleren var virkelig inspirert av Gud, og mye var direkte til meg. I tunger og tydning kom det: Jeg, Herren, taler til deg unge sjel som er her i kveld. Du er mitt barn, men du er ikke frigjort. Den Kristus får frigjort, er virkelig fri. Vær stille i forventning, og jeg vil utføre den gjerning jeg har begynt i deg.

Jeg bestemte meg nå for alvor å lese og studere Bibelen under inderlig bønn til Gud om veiledning og nåde til å forstå skriftene. Det var klart for meg at gjenfødslen eller innpodingen i Kristus Jesus er en virkelig opplevelse som den enkelte sjel bør vite om. Bibelen og erfaringen tydelig vitner derom. Johannes 3 og vers 2 – spesielt vers 8 – 10, og flere steder. Allerede som før nevnt fikk jeg erfare dette i ung alder, men hadde dog latt meg forblinde av denne barnelærdom. Som lærerinne i folkeskolen sto jeg år etter år og prentet inn i barnehjertene at de ble Guds barn i dåpen, og jeg la således en annen grunnvoll enn den Gud har lagt. Å hvor dette har smertet min sjel, siden evangeliets lys ble klart og avgjørende for meg. Jeg herved erkjenner mine feil, og ber de som har vært mine elever, om tilgivelse.

Likesom jeg i 1912 måtte underkaste meg en operasjon for mitt legeme, fikk jeg nå se at en åndelig operasjon var nødvendig. De mange ting som hadde forkrøpelt mitt åndelige liv, måtte vekk.

En lørdag ettermiddag på Kirkefjæringen skole i min leilighet i annen etasje, hendte noe underlig: Guds nærhet og hellighet fylte rommene. Jeg bevet og sank ned på gulvet. For mitt indre øye passerte hele mitt liv, likesom i en film. Enda så aktiv jeg var for å gjøre godt, viste Herren meg herved – at endog mine beste gjerninger var besmittet med synd. Det ble så alvorlig. Fra dypet av min sjel kom et rop til Gud om full frelse og renselse. Pris skje Gud. Jeg fikk i Ånden se Jesu blod over mitt liv, og ordene i 1. Johannes 1 – 7 lød tydelig for meg: Jesu Kristi Guds sønns blod renses oss fra all synd.

Hvor lenge leg lå der for Guds Åsyns, vet jeg ikke, men jeg ble fylt med en forunderlig fryd og glede, som gjennomstrømmet meg til sjel, ånd og legeme, og Guds kjærlighet i Kristus Jesus ble stor, og ble fra den stund virkelig drivkraften i mitt liv.

Av nåde er I frelst, ved tro og det er ikke av eder, det er guds gave. Ef 2.8.

Ikke av gjerninger, for at ikke noen skal rose seg. Ef 2. 9

Da vi er Hans verk, skapt i Kristus Jesus til gode gjerninger som Gud forut har lagt ferdig at vi skal vandre i dem. Ef. 2.10

Virkelig, Herren hadde begynt sin gjerning i meg, og den åndelige matlyst som fulgte ble tilfredsstillet i Guds Ord.

Herren har forklart meg i ordet at dåpen i den Hellige Ånd er en virkelighet også i vår tid. For oss som har erfart denne forunderlige opplevelse – å motta dåpen i den Hellige Ånd, kan det ikke bortforklares.

Vanskeligheter – Bibelsk dåp.

Før dette avsnittet er det et lengre innlegg om dåpen: spørsmål og svar angående dåpen.

Da det lys jeg fikk i ordet, angående dåpen ikke tillot meg å holde skole – hadde jeg mange mørke stunder. Jeg elsket skolen og barna som var betrodd meg. Spørsmålet ble for meg meget alvorlig. Hva skulle jeg gjøre?

Misjonskallet som jeg ofte hadde kjent, ble igjen klart for meg. Flere ganger

når jeg besøkte hjemmet mitt, forsøkte jeg å fremholde mine vanskeligheter, men ble ikke forstått. Tanken om at jeg skulle slutte som lærerinne, var helt i mot fars vilje. Spesielt nå, jeg hadde arbeidet i skolen i 9 år, hadde nettopp fått mitt siste alderstillegg og hadde en god stilling osv. Far var så opphisset at han sa: Om du ikke avstår fra disse tanker – må du ikke komme hjem mere. Hilda du må komme snart hjem igjen. Jeg svarte: Jeg kan ikke komme hjem før far ber meg komme. Det var meget sår for meg. Jeg elsket virkelig mine foreldre og søsken og hadde alltid vært så velkommen hjem.

Her vil jeg få lov å nevne at jeg hadde to gutter i skolen – to brødre. De var begge et lys i klassen. Jeg kjente ikke foreldrene deres. Hadde heller ikke hørt noe om dem. Men så kom det en tid da guttene ikke kom til skolen. Jeg savnet dem meget. Barna fortalte meg at de var syke. Jan fant ut hvor de bodde, og glad for å få en anledning til å se hjemmet deres. Kommet dit, møtte guttenes mot meg i entreen. Jeg presenterte meg som Trygve og Arthurs lærerinne. Det ble en velsignet stund vi hadde sammen. Ikke å undres over disse to guttene. De var virkelig avspeiling av deres lyse Gud. Hengivne foreldre og hyggelig hjem. De ble til stor hjelp for meg i mitt åndelige liv. Den forsto meg og ønsket å besvare minemange spørsmål angående Skriftene, men ofte når jeg besøkte dem, sa dem: Om bare brødrene fra Larvik kunne komme hit nå. De er så hjemme i Skriftene. Særskilt nevnte de brødrene Olsen og Kvernstrøm. Jeg tenkte at de var gamle troende.

En fredag (det var bededagen), og jeg var fri fra skolen. Jeg var så bedrøvet i ånden, og lengtet etter hjelp i mine mange spørsmål. Jeg bestemte meg til å gå til Svensens, men før jeg gikk, bøyde jeg mine knær og sa til Gud: Om de brødrene fra Larvik kan være til noen hjelp for meg – så send den til Svensens i dag. Kommet dit, følte jeg meg hjertelig velkommen. Som vi satt og snakket sammen kom toget om ettermiddagen. Fruen sa: Ville det ikke være gildt om brødrene fra Larvik kon hit med toget? Barna sprang ut for å se, men nei, de kom ikke. Ja sa: Om det er Guds vilje, så kommer de nok.

Vi hadde en velsignet stund sammen. Klokken 5 kom hurtigtoget, og med det kom en ung mann. Barna ropte: Der kommer Johan. Ble ikke forundret, det var den samme unge mannen som jeg så på Tjølling stasjon. Han jeg som før nevnt fikk visshet om at han var en kristen. Han ble presentert som br. Johan Kværnstrøm fra Larvik. Også han hadde følt at han skulle gå til Svendsens den dagen, men han kunne ikke bestemme se. Etter at 3-toget hadde gått, fikk han så ondt i ånden. En røst sa: Ta 5-toget til Tjølling. Jeg var kritisk og tenkte: Hva hjelp kan han være for meg? Jeg satt for meg selv og så i fotografialbum. Br. S og br. K. Konverserte om åndelige ting. Jeg ble oppmerksom på deres samtale. Kværnstrøm sa: Jeg brenner i hjertet for misjon. Jeg har hørt Herrens kall, men vet ikke hvordan han vil åpne veien. Jeg så igjen kritisk på den unge mannen, men min kritikk ble snart gjort til skamme. Nå lyttet jeg til brødrenes samtale og deres kjennskap til skriftene, og deres erfaringer. Før jeg viste ordet av det, var jeg med i samtalen og kom med mange spørsmål. Herren var underbart nær og velsignet oss alle. Vi hadde felles bønn. Toget hadde allerede gått og br. Kværnstrøm måtte derfor ta veien til fots til Larvik. Svendsens spurte meg derfor om vi kunne slå følge da veien gikk forbi skolen der jeg arbeidet. Jeg sa det var allright. Ellers når jeg besøkte dem, fulgte de meg alltid hjem om kvelden. Det var bare en halv times vei, men det var en stor velsignelse å kunne snakke med en

ungdom, som var så full av Guds Ånd – og kjærlighet til Jesus og hans Ord og vilje. Jag var så takknemlig til Gud den dagen.

Sogneprest Madsen og frue var for meg en stor hjelp og velsignelse i denne tiden. En dag kom jeg til dem, fortalte de at min far hadde vært der og snakket om min villfarelse og sagt at det skulle være sogneprestens arbeid å tale meg tilrette i denne sak. De hadde snakket lenge sammen, og sagt til far: Du skulle takke Gud for en datter som Hilda. Hva Åndsdåpen med tungene angår, det er helt bibelsk. Hva dåpen angår vet vi at hun overveier grundig etter Herrens Ord. Vi er sikre på at Hilda vil ikke ta dette skritt før hun er fullt overbevist om Guds vilje. Min far var meget harm og oppsatt også over sognepresten.

Den dagen fortalte sogneprest Madsen at han skulle holde noen foredrag om barnedåpen. Han ville imidlertid ikke gjøre det før han hadde lest pastor Barratts brosjyre om Troens Dåd. Jeg kom til å tenke på at jeg hadde sett Kværnstrøms navn og adresse i et avertissement om salg av Barratts bøker. Jeg lovet derfor å skrive etter en, og som sagt så gjort.

En ettermiddag en ukes tid etter, jeg satt hjemme i min leilighet. Da hørte jeg noen som kom. Gikk til vinduet for å se, og hvem andre var det enn Kværnstrøm. Jeg ble forundret, men tenkte: Han bringer sikkert med seg boken som jeg bestilte. Han så meget alvorlig ut. Jeg hilste og spurte: Har De fått mitt brev? Han så forundret på meg og sa: Nei, har De skrevet til meg? Jeg fortalte det, men fant ut at jeg hadde skrevet til feil adresse. Jeg hadde skrevet Lykkevegen istedenfor Byløkken. Han så alvorlig ut. Jeg ble helt nervøs. Hadde hørt fra Svendsens hvordan Gud åpenbarte ting for ham, og gav han budskap i Ånden osv. Jeg spurte: Hva er i veien? De ser så nedtrykt ut. Har Herren sendt Dem med et budskap til meg, så vær så vennlig å bring det frem. Han sa: Jeg er kommet for å fortelle noe som har hendt meg for over en måned siden. Jeg har båret det for meg selv, men i dag orket jeg ikke lenger. Jeg måtte reise hit. Ja sa: Hva er det da? Si det frem. Han sa: Misjons-saken har lenge ligget tungt på meg. Jeg har bedt meget over saken, og at Herren måtte gjøre kallet klart, så jeg vist hvor hen. Han kalte meg. Så en natt ble jeg vekket opp med en virkelig bønne-trang i mitt hjerte. Jeg sto opp og falt på kne ved sengen. Guds kraft kom over meg, og en røst sa: James. Jeg spurte: Hvor er det. Svaret lød: Zululand. Ja sa: Jeg vet ikke hvor det er. Røsten sa:: Syd-Afrika. Han sa at han følte seg så uverdig. Da så han kallet sto skrevet med skinnende bokstaver: James i Zululand Syd-Afrika. Han fortsatte med bønn og takknemlighet. Han fikk se for seg en kvinne i Ånden – kledd i en grå-brun regnkåpe og hatt av samme sort. Og Ånden ledet ham i bønn for den lærerinne i Tjølling som må lide så meget for sin tro. Han spurte: Hva skal det bli med henne? Røsten svarte: Du skal ta henne med. Han brast i gråt og sa: O Herre, jeg er så uverdig. Røsten sa: Hvil i meg.

Jeg hadde sittet og hørt på dette uventede budskap, og brast ut: Men jeg er jo ikke glad i Dem på den måten. Han sa: Det er det samme også for meg, men er dette fra Herren, blir vi vel det. Jeg sa: Jeg har jo bare møtt Dem en gang, men jeg har jo ikke imot å lære dem bedre å kjenne. Han fortalte også hvordan Gud hadde vist at det var meg han hadde sett i Ånden. En uke setter at han hadde fått dette kall, holdt pastor Barratt møte i Misjonshuset, Larvik. Jeg reiste dit for å snakke med Barratt. Jeg hadde særskilt kjøpt en fin ny drakt for anledningen, og gledet meg til å ha den på. Det ble

imidlertid en kald dag, med regn og sne, så jeg tok den gamle regnkåpen og regnhatten på. Kværnstrøm var behjelpelig å dele ut Barratts skrifter, ønsket folk velkommen, anviste plasser osv. Jeg husker at den unge mannen sa: Pris skje Gud, da jeg kom inn, men jeg viste ikke at mitt gamle regntøy var grunnen til det.

Før han gikk, bad vi. Jeg hadde bedt Gud tre ganger om å gi meg en misjonær. Jeg viste nemlig at mine foreldre hadde imot at jeg reiste til misjonsmarken alene. På et misjonsmøte i Skien hadde jeg hørt Dagmar Engstrøm fortelle om hvilken stor velsignelse en misjonærs hustru kunne være på misjonsmarken. Det ble nå en særskilt bønn fra oss begge at Herren ville stadfeste kallet om det virkelig var fra ham. Hvor ofte satt jeg ikke Gud på prøve. Likesom Gideon i Dommernes bok 6: 37 – 40. Hvor ofte ble jeg ikke forundret over Guds trofasthet og langmodighet med meg. I denne tiden tok jeg også mot til meg og besøkte Pinsevennenes møter i lokalet på Feier-Rønningen i Larvik. Det var underbart å høre de varme vitnesbyrd og inspirerte taler endog av ulærte menn.

Når kraften kommer

Det var lenge motbydelig og uforståelig for meg med det bråket som fulgte med på møtene hvor Guds kraft falt i forsamlingen. Denne skjelvingen og høye rop var en hard prøvelse. Inntrengende bad jeg Gud å forklare dette for meg og dermed stanse min dom. En søndag kveld, jeg gikk fra møtet dømmende og motløs og skynte meg til stasjonen for å ta toget hjem. Der var det mange folk. Vogn etter vogn var lenket sammen som vanlig. Vi stod stille der og ventet på lokomotivet som skulle dra toget. Jeg gikk inn i en vogn og satte meg. Den var litt liten og treng og sto langt framme. Opprømt som jeg var av mine spørsmål angående Guds kraft, merket jeg ingen ting før det gikk et rykk gjennom toget. Vognene rystet, hjul og jernkjeder ramlet. Jeg våknet som av en drøm, og denne opplevelsen fikk en betydning for meg som aldri før.

Det ble et bilde på det åndelige. Når denne kraftmaskinen kunne sette disse svære vognene i sånn bevegelse, er det nok ikke å undres over om skrøpelige menneskesjeler bever når den Guddommelige kraft ovenfra fyller det tomme kar. Det var dog ikke maskinens oppgave eller hensikt kun å sette vognene i rystende bevegelse. Nei den kom med sin kraft for å trekke toget med last og passasjerer på linjene fram til bestemte steder. Jeg la videre merke til at vognene straks inntok sin rette orden. De store solide riktignok fortore enn de små og skrøpelige, men passer ikke dette bilde på en del brødre og søstre? Måtte vi bli som de solide vognene som med støhet og sikkerhet ledes framover mot målet. Gå i de gjerninger Gud forut har beredt for oss.

Etter megen overveielse ble det klart for meg å måtte ta Troendes Dåp. Jeg skrev til pastor Seehus i Skien og spurte om å bli døpt 4. juledag, den 28. desember. Den 22. desember 1914 sendte jeg min avskjeds-skrivelse til skolestyret fra 1. januar 1915. Vi hadde 3 mnd oppsigelse, men jeg var villig til å stille vikar. Jeg visste at det ville møte motstand hjemme, men saken var blitt så levende og klar for meg i Guds ord. Jeg måtte adlyde Gud mer enn mennesker: I tro til Gud at han ville åpne mine foreldres øyne så de kunne forstå meg og min handlemåte, gikk jeg som vanlig hjem juleaften - for å feire julen sammen ned mine kjære foreldre og søsken. Dagen etter ble jeg

kaldt inn til far og mine brødre. På deres spørsmål fremla jeg igjen min stilling og vanskeligheter, Fortalte at jeg hadde sagt opp posten min i skolen, og hadde forlangt å bli døpt 4. juledag. Etterpå var det min plan å reise til "Misjons-konferansen" i Oslo. Jeg kan ikke gjengi samtalen, men resultatet ble at jeg måtte sende telegram til Skien at veien var stengt så jeg ikke kunne komme den 28. desember. Jeg fikk imidlertid lov til å reise til Oslo til Konferansen, og dit reiste jeg. Første natten bodde jeg på hotell, men siden ble jeg budt til pastor Barratt med true. Hos dem var jeg under Misjons-konferansen. Mens jeg var der, tilbød de meg post som deres sekretær. Jeg skulle få reise med dem til de forskjellige steder og bli kjent med misjons-mennene osv. Jeg ble glad lad ved den tanken og: reiste hjem for å hente tøyet mitt og ordne forskjellig. Men akk. Far hadde virkelig forherdet sitt hjerte. Jeg fikk ikke lov til å reise til Barratt. Fikk ikke lov til å reise hjemmefra før jeg hadde betalt tilbake pengene som jeg hadde lånt til min utdannelse. Jeg skulle tilbake-kalle min avskjedssøknad til skolestyret og holde skole inntil jeg hadde betalt min gjeld. Brevet måtte sendes med en gang. De 3 månedene jeg hadde lærervikar skulle jeg lære hva arbeid var. Vi hadde som regel 2 tjenestepiker hjemme, men de reiste snart. Min søster fikk reise til Husmorskolen. Hun skulle ta et kurs i husstell. Det ble min svigerinne og jeg som fikk overta alt arbeide. Både husstell, fjøs-stell og alt som måtte gjøres. Det underlige var at mitt hjerte var fylt med en underlig fred og glede. Jeg fikk erfare at som dine dager er skal din styrke være. Jeg var som i fangenskap. Hadde ikke lov til å bruke telefonen eller åpne brever til meg. Heller ikke gå til noe møte. Det var nemlig vekkelse i møtene som ble holdt på skolen. Pris skje Gud. Han var meg nær; Oppholdt meg og fylte meg med kjærlighet og medlidenhet til mine kjære. Jeg forsto jo at de gjorde det i beste mening, da de trodde at jeg var blitt forført og kommet på avvei. Dog var det en mørk tid. En dag hørte jeg at de alle var var bedt i stort bryllup. Far sa: Hun ser vanlig ut nå, så vi kan sikkert gå alle sammen. Da kom tanken for meg at jeg burde rømme. Jeg gikk opp til klesalkoven, pakket en lite koffert og gjemte den. Ba til Gud som kjente mine tanker og alt, at han ville hjelpe meg. Var dette ikke hans vilje, måtte han hindre meg. For øyeblikket var jeg alene i huset, telefonen ringte, og jeg svarte. Til min store forundring var det fru Madsen som spurte om å få snakke med frk Knuge, og det var jo meg. Jeg har fått et brev til deg, omadressert av fru Barratt. Hva skal jeg gjøre med det? Jeg ba henne å være så snill å sende det til meg. Hun spurte: Men vil du få det? Jeg sa: Jeg tror det.

Posten kom om ettermiddagen. Jeg stod i forstuen og så min far og bror, Halvdan stå og snakke med postmannen som de pleide å gjøre. Da postmannen reiste, så de i gjennom posten, og jeg la merke til at de så lenge på et brev og snakket sammen om det. Den dagen fikk jeg brevet uten videre. Det var en måned gammelt. Skrevet til meg og adressert til Barratt, de de trodde at jeg var der. Fru Barratt hadde åpnet brevet uten å legge merke til at brevet var til meg. Så hadde de beholdt det, da de ventet at jeg skulle komme til dem. Fru Barratt skrev: Nu kan jeg ikke holde her lenger, men føler at jeg må sende det til pastor Madsen. Jeg håper at du vil få det. Vil gjerne hatt deg, Gud være med deg. Din I Herren.

Laura Barratt

Det før nevnte brev lød følgende:

Kjære søster.

Guds rike fred og nåde. Mandag aften ½ 1915 ca kl 11 str Seehus, hennes datter og jeg sammen I bønn til Gud. Ånden ledet meg I bønn for deg. Kraften kom veldig over meg og idet vi ble herlig velsignet, fikk jeg følgende åpenbarelse: Hennes hjem er det Forster misjonsfelt jeg har sendt henne til. Det er meg, Herren som har sendt henne. Ensomheten, vanskelighetene og tørken I ørkenen har jeg beregnet, intet skal skade henne. Jeg, den evige klippe er med henne og skal føre min sak frem til seier. Halleluja. Jeg tror 1. Kor 12,7.

Begynte dog å gjøre innvendinger. Mon dette er ifra Gud? Pris være den levende Gud, I samme stund ble Mat. 16:17 gitt meg som svar: Kjød og blod har ikke åpenbart deg det, men min Fader I Himmelen. Det sa Amen I mitt hjerte.(Ånden minnet meg samtidig om å hilse deg med Åg.gj. 16:25. Syng Gud lovsanger – 27 dørene åpne – 28, 29, 30. Hva skal jeg gjøre for å bli frelst? - 31 – Tro på den Herre Jesus, så skal du bli frelst med hele ditt hus. 32, 33, 34). Halleluja til Jesus. Hans veier er hellige. Hans banne over oss er kjærlighet. Alt som Han tillater å komme i vår vei er blot av nåde.

Din Helga Håland, senere g.n. Edv. Nils Sørensen

Å hvor Gud hadde vært god mot meg. Dette brevet kom som nevnt den dagen jeg hadde tenkt å rømme. Nå ble det klart for meg at hadde Gud sendt meg hit, kunne jeg ikke rømme. Jeg gikk i stillhet opp og pakket ut tingene mine. Takket Gud for atter et underbart svar på bønn.

En ukes tid etter dette, jeg sto på kjøkken og kjernet smør. Plutselig ble jeg henrykket i ånden. Jeg så min far og bror med stokker i hendene slå på noe. Jeg ble ført nærmere og så at det var en grå levende ting. Det var klart for meg at det meg selv. Det var vinter og kaldt, men jeg falt gråtende ned. Som jeg lå slik, ble det sommer og varmt med fuglesang osv. Jeg sto opp og så en masse folk samlet. Den samme hånd ledet meg hen mot folke-massen. Kom nærmere så jeg min far og mor, søsken og andre kjente, samt andre jeg ikke kjente. De sto i en ring. - Alle opptatt med å se på noe i midten. Ingen la merke til meg. Jeg trengte meg fram ved siden av far. Hva fikk jeg se? Jo et vakkert kar eller vase -. Det var så vakkert og skinnende så langt det var ferdig, men den øvre kanten var ikke ferdig. Det kom til meg tydelig: Dine bønner om at du må bli et kar til Guds ære er hørt. - I det øyeblikket ble jeg meg selv på kjøkkenet. Min svigerinne kom inn og så min fryd: Hun sa: Hilda, går du nå fra din forstand? Jeg svarte: Nei, men Herren har vist meg at jeg skal først ut til skolen for slipes, så endes jeg til Afrika til Mesterens ære. Det står i Rom 8: 28. Alle ting tjener dem til gode som elsker Gud.

Denne opplevelse som jeg nettopp har skrevet ned, gav meg mot og kraft til å overlate alt i Guds hånd. Det var underlig å vite at min himmelske Fader som visste og forsto alt angående meg, var mektig, bevarte meg og gav nåde til å bære hån og misforståelser med en stille og ydmyk ånd. Alt av nåde, O Gud fra deg.

Tilbake til skolen.

Takket være Skolestyrets forståelse og imøtekommenhet fikk jeg begynne på skolen igjen fra april 1915? Herren hadde igjen gått foran meg og jevnet bakkene. Jeg fikk føle meg velkommen både av barna og foreldrene. Skolen var igjen et kjært sted for meg. Min tanke var jo å spare penger så jeg kunne få betalt min gjeld til far for

utdannelsen ved lærerskolen. Også her hjalp Gud. Min søsters lille datter, Berti kom hver annen dag til meg med et spann fullt av mye god middagsmat. Mere enn nok for 2 dager. Mange andre sendte seg gaver som egg, smør, hjemmebakket brød, frukt o.s.v. Jeg satte min lønn i banken - og innen 2 år hadde jeg pengene.

Søndag før jul 1916 gikk vi hjem til far og betalte min gjeld. Far var enda hård, men min bror Halvdan spurte meg i enerom om jeg elsket Kværnstrøm og om det ikke var fare for at han ville komme til å plage meg med at han hadde hjulpet seg med å betale gjelden til far. Jeg sa: Jeg er aldeles sikker. Han vil ikke det. Han er en virkelig kristen. Hvilket jeg ser i handling mer enn ord. Jeg fikk anledningen til å fortelle min bror mer utførlig om Guds ledelse med oss. Min bror gråt og omfavnet meg og sa: Takk, kjære søster, så må dere vite at jeg er ikke mere imot dere.

Min eldste søster var syk, min mor var hos henne så jeg fikk bare snakke med henne i telefonen, men lovet å komme hjem til jul. Fredag før jul kjøpte vi ringer. Lørdag gikk jeg og besøkte min søster som var syk og ble hjemme over julaften. Juledags morgen reiste jeg til Tønsberg, med toget. Johan hadde reist de dagen før. Vi var nemlig innbudt til oversøster på sykehuset, søster Susana Halvorsen. Juledagen byttet vi ringer der, og ble der til den 27. desember. Det vil kanskje være på sin plass å fortelle hvorfor vi var buden dit. Jo, under krigen 1914 – 18 var Kværnstrøm innkalt til Horten til forsvarsvakt. For sin tros skyld kunne han ikke være med på å skyte folk og nektet å ha noe å gjøre med lading av kanoner osv. Han ble da gjort oppmerksom på at loven sa at han skulle skytes. Han sa: Jeg er fullt klar over det, men for min samvittighets skyld kan jeg ikke skyte noen. Han ble da spurt om han var villig til å gjøre annet arbeid, og det var han. Han ble da satt til å arbeide for legene i dispensariatet. Her ble han helt grepet av å se den omhu og interesse legene viste pasientene, og hvor omhyggelig de lavet medisiner osv. Det var mye sykdom blant soldatene. Etter en tid ble også Kværnstrøm veldig syk. I bevisstløs tilstand ble han sendt til Tønsberg sykehus. Det underlige var at en god venn av oss, forstander Oscar Halvorsen hadde besøkt sykehuset lenge og prediket evangeliet. Nå hadde styret funnet ut at han ikke tilhørte statskirken, men til pinsevekkelsen. Herr Paulsen fikk i oppdrag å si det til ham på neste søndag, at det ikke var tillatt å predike der for han mere. Han brukte å komme inn fra Frontsiden, så Paulsen sto der og ventet. På veien kom det til Halvorsen, at han skulle gå inn porten fra siden, og etter vanlig runde kom han ut på den andre siden. Dette gjentok seg også den følgende søndag. Han viste ikke hvorfor, men følte at han skulle gå inn fra den motsatte siden. Endelig fikk Paulsen utført det ærend som var pålagt ham. Halvorsen mottok ordren, men benyttet anledningen til å vitne for Paulsen.

Imidlertid var Kværnstrøm lagt inn på sykehuset. Ved siden av ham lå en fritenker. Kværnstrøm var meget syk, men det plaget ham å høre sidemannens spott og hån mot Gud og kristendommen. Kværnstrøm hadde Bibelen der og så snart han orket, leste han i den og sukket til Gud. Oversøster Susanne kom hver kveld inn på salen og leste og bad for de syke. Hun la merke til at Kværnstrøm hadde sin Bibel og fulgte oppmerksomt med i andakten. Neste kveld spurte hun om han ville være så snill å lese og be. Han var meget svak, men villig.

Siden ba hun ham hver dag å holde andakt. Fritenkeren ble rasende og hele salen var opprørt. Kværnstrøm snakket til ham på sin stille måte, men fritenkeren ble verre og verre. Han ble derfor flyttet til et annet rom. Kværnstrøm fortsatte å be for ham. Etter 3 dager var fritenkeren i synde-nød og ba om at Kværnstrøm skulle komme

inn til ham. Han var virkelig i nød og erkjente sin synd. Kværnstrøm fikk nåde til å bringe han til Gud. – Han mottok frelsen i Jesus Kristus og ble fylt med Frelsens fryd. Tilbake til manns-salen kom han også og søster Susana ble glad. Gud velsignet med vekkelse blant pasienter og stab. Kværnstrøm var nå så kjekk at de skjøv han i rullestol fra sal til sal på hele sykehuset. Han vitnet om sin frelse i Jesus Kristus. Gud velsignet mange sjelers frelse. Kværnstrøm var av samme tro som Halvorsen, men han var sendt dit av myndighetene fra soldatleiren ved Horten. Guds veier er underlige.

Det var også her på sykehuset at jeg bestemte meg for å dele livet med Kværnstrøm. Koste hva det ville. Her ble jeg presentert for søster Susana og hun fortalte meg om hvor store ting Gud hadde brukt Kværnstrøm til der. For henne var det en stor ære at vi tok imot hennes innbydelse i julen 1916. At vi byttet ringer i hennes leilighet, var for henne som for oss en stor velsignelse. Søster Susana var vår trofaste venn så lenge hun levde.

Min mors død

Min kjære mor: Inger Kristine Kruge, født 31/12-1847, døde 15/6 – 1917, ble begravet den 22/6 – 1917. Hun hadde vært syk lenge. En dag jeg kom for å se til henne, sa hun: Be til Gud for meg, Hilda. Han hører bønner. Jeg er så glad i forvisningen om at mor tok i mot Jesus Kristus som sin personlige frelser og fikk gå inn til hvilen hos ham. Jeg husker at vi var alle samlet rundt hennes dødsseng. Hun lå stille og smilende. Hun kunne ikke snakke, men tok fars hånd og så med sine gode smilende øyne på ham til hun lukket dem, for ikke mer å åpne dem her på jorden. Far storgråt og sa: Hun var verdens tålmodigste menneske. Jeg har ikke ord gode nok for å uttrykke mine tanker om vår kjære, gode, snille mor. Hun var en virkelig oppofrende og kjærlig mor for oss alle. Velsignet være hennes minne.

Det gjorde meg usigelig godt å høre fra fru Nes, vår nabo – da jeg var hjemme i Norge i 1956 fortalte hun: Din mor sa til meg: Hilda har rett hun. Det var vi som gjorde galt.

Oppsigelse av min skolepost for andre gang

Den 14. februar 1917 sa jeg opp min skolepost her igjen. Det var atter for meg en prøvsom og alvorlig dag, men jeg fikk nåde til å legge min mor, far og alle mine bekymringer i Herrens hånd og likeså min oppsigelse. Da strømmet velsignelsen til min sjel og jeg fikk frimodighet om kvelden til å vitne om min Frelser Jesus Kristus på møtet.

Natten til den 15. februar 1917 kom bekymringene atter inn på meg og jeg fikk oppleve en natt i sjelenød som aldri før. – I min ånd kjempet jeg med Gud, om min fremtid og livs-bekymring. – Inntil kl 06 om morgenen, da fikk jeg rope til Gud og sa: Nå holder jeg ikke dette ut lenger: Gi meg et ord, Herre. La det første jeg slår opp i Bibelen være direkte svar fra dag? Jeg åpnet Esekiel 12: 1 – 6. Ordene var som løftet opp fra papiret. Da jeg hadde lest disse vers, til og med vers 6, fikk jeg gråte så velsignet. Bibelen falt fra meg, og lå oppslått ved Matteus kap. 6. Mine øyne festet seg ved ett ved v. 24. Jeg leste kap. Ut, og det brakte lindring og trøst til min

bekymrede sjel. Halleluja. Offeret ble lagt på Herrens alter, og dette Herrens ord viste meg at offeret var anammet med ild. Derfor har jeg siden kjent meg ferdig med skolen og villig til å gå etter Herrens ledelse.

Jeg fortsatte i skolen til den 14. april. Eksamensfesten ble en hel overraskelse: Fra Kretsen fikk jeg 6 spiseskjeer, 6 gafler og en potet-øse i sølv, 4 krystall-saltkar og 6 balansekniver i ben-skaft. Fra Barneforreningen, et oppsats i sølv. Fra Klassen et vakkert bordflagg + teskjeer og et smykkeskrin. Tilstede var sognepresten (Lea), skolestyrets formann, R. Guren, kretsformann A. Bjønnes og mange andre fra kretsen.

Troendes dåp og tiden etter

Gud velsignet stunden og gav de tusener som var møtt fram til dyp stillhet. – Handling virker ofte mer enn ord. Det var søndag 1. juli 1917, en deilig og solfylt sommerdag. Dåpshandlingen ble utført i fjorden ved Stensnes, Østre Halsen ved Larvik. Vi var 8 troende den dagen som lot oss begrave med Jesus Kristus. – Se Rom. 6: 3 – 5. Broder Bjerck, Larvik forrettet dåpshandlingen. Alle fikk vi avlegge våre vitnesbyrd før vi ble døpt. Jeg ble den siste, men også det hadde sin betydning. Gud velsignet og gav meg ordet i 1. Timoteus 4: 12 da jeg kom opp av vannet. Dette ordet har vært meg til stor hjelp og velsignelse.

Mandag den 2. juli 1917 fikk jeg brev fra skolestyret om at jeg ikke lenger fikk holde skole. Men ære Halleluja! Min sjel var fylt med Jubelfryd og i mitt hjerte priste Gud.

Søndag 1. juli reiste jeg sammen med Kværnstrøm til Hønefoss for å besøke hans familie der. Reiste derfra 11. juli over Heia til Kristiania (nå Oslo) til forstander Oskar Halvorsen. Jeg fortalte han om røsten, Es 49. Han stanset ved vers 2 og sa: Halleluja. Han har gjort din munn til et skarpt sverd, du er gjemt i hans kogger. Dere har kommet i dag som svar på min bønn. Herren har nemlig gjort det klart for meg at du er den rette til å dra til Tjøme med Evangeliet sammen med en ung søster fra Grorud, Dagny Rosenberg har tydelig fått kall dit. Hun er ung og må ha en til å være med seg. Jeg sa: Jeg er ingen taler og jeg har aldri vært på Tjøme. Har bare hørt at det er et svært hardt sted med mange ugudelige loser. Halvorsen var imidlertid kjent på Tjøme, og ønsket inderlig at evangeliet skulle bli forkynt der. Han ville skrive til los Johannesen på Mågerø og be dem å ta imot oss o.s.v..

Om ettermiddagen kom Dagny Rosenberg til Halvorsens. Vi fikk møte hverandre og ble gjensidig glade Natten etter så jeg i et syn, hele øya Tjøme, huset til Johannesen og det ble klart for meg hvordan vi skulle gå fram. Jeg så veien til prestegården og en som jeg forsto var Eldste br.. Jeg skulle først snakke med ham, siden til sognepresten og legge fram vårt sak. Jeg ble fylt med takk og en virkelig trang til å reise dit.

Den 1/8-17 kom Dagny til Tjølling. Den 5/8-17 var det stevne i Tjølling. Vi hadde bedt Gud sende oss reisepenger til Tjøme om kallet var fra ham. Det var et herlig stevne med inspirerte talere og varme vitnesbyrd. Særlig gjorde meg godt å øre Dagnys vitnesbyrd. Selv fikk jeg intet å si, men like før stevnet ble avsluttet falt et manna-korn kom ut av min Bibel: Rom. 1: 16. ”Jeg skammer meg ikke ved evangeliet thi det er en Guds kraft til frelse for hver den som tror.” Før jeg viste av det vitnet jeg over dette og Gud velsignet. Straks etter kom br. Bjerck til meg og sa: Jeg er minnet

om å gi deg reisepenger til Tjøme. Vil du være så snill å komme inn til meg på kontoret i morgen. – Han gav meg kr 100,-.

Tirsdag 7/8-17 reiste vi til Tjøme. Overnattet hos Andersen Buer. Han viste oss veien til Karlsen, Sundane som hadde motorbåt og satte over til Mågerø. Det var underlig, da vi nærmet oss øya kjente jeg stedet og huset som jeg hadde sett i synet. Jeg spurte Karlsen hvem som bodde i det vakre huset der, og det var los Johannsen. De bad meg å sette dere over dem.

Vi kom til Mågerø 8/8-17. De hadde fått fra Halvorsen og tok vennlig imot oss. Fruen sa: Da vi fikk brevet gikk jeg inn i stuen og åpnet Bibelen, og fikk ordet: De som tar i mot de jeg sender, tar i mot meg. Så fortalte jeg om det synet jeg hadde sett. De ble forundret og spurte. Tør du gå til sognepresten? Jeg sa: Hvis Herren viste meg det, må jeg gå. Fru Tora Johansen, (utydelig tekst). Jeg gikk den 9. august. Det var lang vei. Kommet nærmere sogne-gården så jeg mannen som jeg hadde sett i synet, og spurte Tora om hvem han var. Hun sa: Det er Eldste br Berntsen, han du ville se. Vi gikk inn i hagen til ham. Tora presenterte oss og jeg fortalte hvorfor vi var kommet til Tjøme og hvordan Herren viste meg at De og sognepresten ville være oss behjelpelig. Han så forundret på oss, men sa så at de hadde møte på Bedehuset i Sundane, søndag ettermiddag. Dere skal være velkommen dit om sognepresten tillater det. Så gikk vi videre til prestegården. Dagny og Tora ville ikke gå inn, så jeg gikk alene. Sognepresten åpnet døren selv og jeg fikk komme inn. Jeg la frem mitt ærend. Han hørte oppmerksom på, men synes å bli nervøs, da jeg fortalte min opplevelse. En dør ble åpnet og inn kom pastor Hansen som jeg kjente godt fra Tjølling. Han var jo kapellan for sogneprest Madsen. Hans far gjentok min historie og sa: Hva skal vi gjøre? Pastor Hansen sa at han var glad for å møte meg og visste hva jeg hadde gjennomgått. Han anmodet sognepresten om å hjelpe meg. Sognepresten sa da: Elder Berntsen har møte på Bedehuset søndag efter.m. kl 5. Vi var velkommen dit, så fikk vi se hva som kunne gjøres. Jeg takket hjertelig og ønsket dem Guds velsignelse. Det var stor forundring blant vennene på Mågerø. Søndag gikk vi til Bedehuset. Det var mange samlet der. Berntsen talte godt og gav oss anledning til å vitne. Dagny vitnet herlig om sitt kall til Tjøme. Husker ikke hva jeg sa, men under bønnestunden på våre knær kunne jeg bare gråte av takknemlighet til Gud. En for en av forsamlingen kom og sa: Dere kan gjerne komme til oss, Andre sa: Vårt hjem er åpent for dere. Vi skrev ned adresser – og møter ble arrangert kveld etter kveld.

Den første som overgav seg til Gud var fru Tora Johansen, los Johannesen og hele hans hus. Naboen los Jensen, hustruen og datter Olava. Det var virkelig en velsignet og lærerik tid. Vi bodde hos Johannesens i 4 1/2 måned. Møtene var rundt om på Tjøme, Vasser og Mågerø og Gud velsignet. Herren sendte oss også hjelp gjennom br. 2ristian Holmen og flere av hans kamerater blant rekefiskerne. Likeså kom Kværnstrøm og Konrad Johnsen og hjalp oss av og til. Herren virket med og stadfestet sitt ord.

En dag fikk vi besk av en syk mann på Glenne. Herren minnet meg om å gi ham kr 10. Jeg gjorde det ikke, for jeg tenkte at vi hadde vært så lenge hos Johannesen at vi måtte betale for oss der, men kommet bort til porten kom det til meg igjen at jeg skulle gi den syke kr 10,-. Jeg gikk tilbake og gjorde det. Mannen gråt av forundring og sa: Det var nettopp hva jeg trengte til ved.

Kommet til Mågerø sa jeg til Dagn: Tror du ikke at vi må betale her nå? Hun sa: Jeg har ikke noe, men om du har så gjør det. I det samme banket det på døren og

str. Johannesen kom inn med et brev til oss og sa: Det er bare en papirlapp fra Henrik. Det var kr 50,- som en liten gave til oss. Gud er underbar. Vi fikk flere slike opplevelser. Om Herren minnet oss om å gi – og vi var lydige, gav han oss mangedobbelt igjen. Jeg er Gud takknemlig for den tiden jeg fikk reise og vitne om min frelser og Guds underfulle ledelse i mitt liv.

Tiden jeg fikk være sammen med Dagny Rosenberg (nå Gulbrandsen) på Tjøme er for oss begge uforglemmelige. Herren velsignet og ledet oss underlig. Vi ble bundet sammen i kjærlighet og forståelse som har holdt oss i fortrolig samhold hele tiden siden.

Vi skiltes på Tjøme da Dagny fikk kall til Høland i Smålandene – på samme måte som på Tjøme. På oppfordring fra venner og som svar på bønn gjennom tunger – skulle jeg stanse og føde ”lomme” (de nyfrelste barn). Jeg var glad for det, og ble der til den 29/11-1917. Fikk da kall til Hvarnes (min mors hjembygd). Reiste dit 6/1 1917 og virket der, i Styrvold og Kvelde til den 22/6-1918. Det var også en velsignet rik tid enda jeg kjente meg så liten og uverdig.

Når jeg i dag ser i dagboken min på de mange møter og emnene jeg hadde, har jeg ofte undret meg over hvorledes jeg kunne klare det. Jeg var jo ingen taler. Æren tilkommer Herren. Han er trofast som kalte eder, Han skal og gjøre det. 1. Tess. 5:24.

Den 26. juni reiste Kværnstrøm og jeg til Andersen Buer. Derfra til Mågerø, Tjøme og Vasser. Vi hadde endel møter og oppmuntret de troende. Den 3/7-1918 reiste vi hjem til Tjølling. På hjemturen besøkte vi i Tønsberg br. Svendsens og søster Susana Halvorsen. Deretter reiste jeg etter oppfordring fra venner i Telemark. Besøkte vennene i Lardal, Høidalsmo, Vinje, Moe og Dalen. Det var en velsignet tid. Som lærerinne hadde jeg feriert 3 somrer her og kjente flere av de ånds-døpte. Varmhjertede, kristne. Jeg dveler ofte ved minnene.

Ofte kjente jeg meg motløs da jeg ikke så de resultater jeg ønsket. En lørdag og søndag i februar reiste jeg med s/r Anna Barnes til Svarstad for å besøke en velsignet åndsfylt søster der. Her møtte vi også s/r Hilda Vergedal, senere misjonær i India. Jeg fikk den glede å dele værelse med henne den tiden jeg var der. Min bønn i stillhet til Gud var, at han ville møte meg og svare på mine spørsmål og bekymringer. Vil her få gjengi en kopi av et budskap som jeg spesielt hadde bedt om: ved s/r Hilda Vergedal.

(Midnatt) februar 1918- ”Fordi I til en hver tid har rådspurt meg – har jeg antaget eders sak. Jeg har uttatt eder for mig selv, og vil gjøre eder til ”piller” i mit Tempel. Vær kun rolig. Eders tvil hindrer mig fra å åpenbare min herlighet. Jeg, Herren har uttalelig for mig selv, Jeg har sendt dig – og utrettet efter min vilje. Vær kun rolig, Jeg Herren er den som løser den bundne, som setter de plagede i frihet. Mon min arm er for kort til å frelse?

Av små børn og diendes mund har jeg beredt min lov. Vær tro i det kald jeg har givet dig. Jeg, Herren har sett de mange skjulte råd – De hemmelige snarer der er lagt for din fot, men vit, jeg er mektig til å åpenbare farene, så intet skal skade dig. Like så umulig dom det er for dig å rokke klipperne i deres vælde, eller stanse havets bølger, er det umulig for den, som selv er bunden å løse de bundne, (likeså umuligt for mennesket i all sin visdom at frelse en sjæl); nå just når jeg får lede dig, og undervise dig – er du det redskap jeg kan bruke.

Er det dig nok at jeg er Herren din leder? Fordi I adspørger mig i alle ting, er det min hensikt å føre eders sak til seier. Se kun på mig, og motgangens bølger skal

ikke overskylle dig. Og prøvestunden ikke bli eder for hård.

Er det dig nok. – Er det dig nok, at jeg Herren leder? Jeg vet de steder jeg vil lede dine skritt. Vær villig. Og hva du i det skjulte utretter vil jeg åpenbare i min tid, siger Herren”.

Jeg skrev dette hjem til min forlovede, da jeg visste at han også hadde en prøvelsens tid. Det var en glede for meg å forstå at brevene våre som møttes på veien vitnet om at Herren på samme måte og tid hadde trøstet hans sjel også.

Vårt bryllup i Betania, Larvik den 24/11-1918

Far hadde sagt at han ikke ville holde bryllup for meg. Vi besluttet derfor å bli viet på Sorenskriverkontoret i Larvik, og ønsket kun et bønnemøte sammen med vennene i Betania, Larvik. Vi var innbudt til Br & str Henriksen Viik til middag sammen med br. Bjerk og forst Oscar Halvorsen og br Svensen. Halvorsen og Svensen var med oss til Sorenskriverkontoret. Str Ragnhild Sørensen, medlem av Betania, hadde ordnet med sin mann så han hentet oss hos Henriksen og kjørte oss til kontoret og derfra til Betania. Det var hestekjøretøy med to hester foran. Sørensen hadde nemlig skydsstasjon.

Sorenskriveren var en gammel (hvithåret) mann. Meget venlig og god mot oss, Nettopp som vielsen skulle begynne, slukket det elektriske lyset i hele byen, og vi sto der i mørket inntil Sorenskriveren fant fram en liten lysstump. Så kunne han fortsette vielsen. Nettopp som det var over, kom lyset igjen, meget klarere enn før. Sorenskriveren var lei for det som hendte, men sa også at han ønsket at vår fremtid måtte bli så lys som rommet nå var opplyst av det elektriske lys. Hr. Sørensen tok oss nå rundt i byen, da vi ikke skulle være i Betania før kl 7. Som før nevnt hadde vi gledet oss kun til å ha en bønnestund sammen med vennene, men hvor overrasket vi ble. Lokalet var festlig pyntet. Langbord arrangert i hestekoform, med pent servise og all slags godt, og musikken var samlet på plattformen. Lokalet var fullt av folk. Uten at vi visste det hadde våre venner bedt mine og Kværnstrøms familier og mine kollegaer fra skolen. Alt var høytidelig arrangert og bevertningen var over all forventning. Dette var etter første verdenskrig og vi hadde rasjoneringskort enda. Å se den kjærlighet og oppofring fra vennenes side rørte våre hjerter. Hvilken overraskelse og glede ble det også for oss at min far ble fulgt opp til bryllupsbordet, mens musikken spilte så vakkert. Ja, lovet være Gud. Det ble en virkelig fest, med inspirerte taler, sang og vitnesbyrd med varmhjertede ønsker for dagen og fremtiden. Trykte sanger var det også for anledningen. Størst av alt var at Jesus var i bryllupet – og ved sin Hellige Ånd virket i hjertene. Flere av mine ble rørt til tårer og fortalte meg senere, at de aldri hadde vært med på noe så underlig. De kunne ikke få snakket nok om bryllupet vårt. Ja, Gud er god. Han virker i hjertene både å ville og utrette etter sitt behag. I våre hjerter har det alltid vært takk til Gud for han Han har gjort for oss gjennom dere kjære venner. Ikke minst for vår bryllupsdag. – Den beste vin var gjem til slutt. Klokken rundet 12 like før festen skulle avsluttes. Da danset s/r Holt i Ånden og priste og takket Gud. Igjen var Sørensen der med sit nydelige kjøretøy og kjørte oss til byens beste hotell. Vennene hadde bestilt plass for oss der, for natten.

Far dør

Før i boken har jeg nevnt om hva jeg gjennomgikk for troens skyld. Spesielt i

hjemmet mitt. Det står i Rom. 8:28 at alle ting tjener dem til gode som elsker Gud. De som etter hans råd er kallede. Priset være Herren! Min kjære mor ble frelst før hun døde. Det samme hendte for min kjære far. Da Margrethe, vår første datter ble født, var jeg meget dårlig. Bevisstløs i 3 døgn. Far kom for å se til meg. Et øyeblikk kom jeg til meg selv igjen. Ble så glad da jeg så far, tok hånden hans og sa: Om jeg dør nå, vær så snill og møt meg i himmelen. Far storgråt – og jeg var bevisstløs igjen. Jeg døde ikke så jeg fikk anledning til å se far.

Margrethe var ca 1 år og vi bodde på Østby. Der hadde vi utsikt over sjøen. En dag kom far på besøk til oss og vi ble så glade. En gang spurte han meg om hvordan jeg kunne være så lykkelig og glad? Jeg satte meg ned og snakket med ham om Guds kjærlighet i Kristus Jesus, og sa: Tar du i mot Jesus som din personlige frelser vil han også fylle deg med denne underlige fred og glede og sin Hellige Ånd. Han spurte om jeg kunne tilgi hans handlemåte mot meg, og vi kunne be sammen. Det ble en underlig stund for oss begge på kne for Gud. Det var siste gang jeg så min kjære far. Han reiste lykkelig og glad fra oss og dette bildet av ham har jeg fått beholde. Snart etter reiste Kværnstrøm, jeg og lille Margrethe til Tjøme for innvielse av nytt lokale der. Før vi reiste hjem dagen etter fikk vi telegram om at far var død. Han hadde vært så anderledes etter at han kom fra oss. Han overga gården til sin eldste sønn Halvdan og ordnet alt. Om kvelden ringte han til ingeniør Borgesen Reinmo (en slektning av mor) og sa: Jeg har nå overgitt alt og ønsker nå å ta en ferie selv. Jeg begynner i morgen og kommer først til eder. Det ble gjensidig glede. Far tok så Halvdans lille sønn med seg inn på soverommet sitt. Tok så andaktsboken som vi hadde gitt ham og satte seg i en god stol for å lese. Det varte ikke lenge før han ikke kunne puste. Ragnvall forsto at bestefar var syk og ropte på mamma og pappa. Halvdan ringte og dr. Hansteen kom innen 15 minutter, men far var allerede død. Doktoren sa at det var den letteste død noen kunne få. Far gikk hjem i fred og vi behøvde ikke søre han med at vi snart skulle reise til Afrika.

Arven

Det tok enda en tid før vi fikk reise til Afrika. I den tiden ble vi velsignet med datter NR 2, Ruth. Hun var 6 mnd. Da vi forlot Norge den 21. mai 1921 og Margrethe var 21 mnd. Gammel. Boet etter far var også i orden. En dag før vi reiste gikk vi sammen med min bror Halvdan til banken for å få min del av arven. Jeg husker at jeg sa til min mann: Kan vi ikke sette pengene inn i banken her? Han spurte hvorfor og jeg sa at jeg tenkte det kunne være godt å ha til utdanning av våre barn. Han så på meg kjærlige, men også spørrende. Hvor er din tro, Hilda. Tror du ikke Gud er så mektig at han sørger for de barn han betror oss? Jeg følte meg skamfull over min vanntro og svarte: Jo, du har rett og la også det på Herrens alter. Jeg har aldri angret på det. Gud har vist sin trofasthet mot oss, også hva barna angår. De har alle tre tatt examen artium (matric). Deretter tok de examen som sykepleiersker og jordmor, lærte flere språk, har hatt musikkundervisning osv. Gud er god!

De ble alle 3 frelst i barneårene. På pinsestevnet på Botesbergh (Middelbort Distr.) i 1936 ble alle tre døpt i den Hellige Ånd samtidig og dagen etter ble de døpt i vann. Det var en regnfull dag, men under dåpshandlingen stanset regnet og solen brøt strålende fram. Det var så pent å se disse unge hvitkledd strekke sine armer opp mot himmelen. Priste Gud i nye tunger, drevet av den Hellige Ånd. Det var våre 3 + 2

andre unge som ble døpt den dagen. Ja, det var et uforglemmelig syn – og stevnet i det hele tatt. Vår ærverdige kjære pastor Sannerud Sheyn sa blant annet: Jeg har vært pinsepredikant i 24 år, men aldri har jeg sett maken til dette.

Det er nå mange år siden dette hendte. Så det er en stor glede for meg å kunne bevise at Herren har bevart våre barn. Undervist dem i Ordet og kallet dem til sine vitner på misjonsmarken. Margrethe og Ruth arbeidet i den Evangeliske Allians Misjon med hovedsete i Chicago USA. Hvert 6. år har de hatt 18 mnd ferie. Da har de hatt anledning til å besøke USA, Canada, Europa og Skandinavia osv.. Gud har velsignet dem med levende tro til Ham, for timelig såvel som åndelige behov. Det er trosstyrkende å høre hvordan Gud har ledet og oppholdt dem og brukt de til sin velsignelse.

Herrens røst

Jeg hadde nettopp kommet tilbake til skolen etter vår-ferien. I leiligheten min fant jeg naturligvis blomstervasene mine uten blomster i. Tanken kom til meg: Gå opp på Klokkeåsen og hent nysprettet bjerkeløv og pynt opp med. Jeg gikk forbi skolebestyrer Selereites hage. Kommet halvveis hørte jeg en røst si: Hvor vil du bryte? Jeg stanset og lyttet og spurte: Hvem er det? Ingen svarte og jeg gikk tilbake til hageporten for å se hvem det var. Det var ingen å se så jeg gikk tilbake for å hente bjerkeløv. På samme sted kom røsten igjen. Hvor vil du bryte? Jeg stanset og kjente en underlig beven trenge igjennom meg. Et dypt sukk fra mitt hjerte kom over mine lepper. Jeg stod der med lukkede øyne og jeg syntes at jeg så flere små grantrær som jeg hadde tatt før til skolebarna uten å spørre eieren. Disse hadde vi hatt til juletre. Flere bjerketrær sto også der ribbet for løvkvisper og samstemte med grantrærne som sa: Tyv, tyv. Å Gud tilgi meg, jeg skal aldri gjøre det mer. Opptatt av denne opplevelsen sprang jeg hjem til leiligheten min. Så gikk jeg til Handelslaget, for innkjøp av mat. På hjemvei gikk jeg forbi hjemmet til noen venner. De så meg og ba meg komme inn og hilse på dem. Jeg hadde ikke lyst, men ble likevel med dem inn. Der satt de nettopp ved kaffebordet og alle uttrykte sin glede over at jeg var kommet og jeg måtte også drikke kaffe med dem. Vi satt og pratet og jeg fortalte om alle de gode møtene jeg hadde vært på i ferien. Da kom Anna med en gren av rosetreet som hun gav meg. Anna hadde sittet inne i stuen om formiddagen og sydd da det brakk en gren av treet. Den var så vakker og denne gav hun til meg. Jeg brast i gråt og fortalte min opplevelse med bjerkeløvet om formiddagen.

Hjemme hos meg fikk rosegrenen plass i en vakker urne på bordet. Jeg sto og betraktet den og tanken kom for meg igjen: Hvor pent det ville vært med litt bjerkeløv ved siden av. Igjen kjente jeg en beven trenge gjennom meg – og jeg sa: Jeg skal aldri gjøre det mere. Da banket det på døren og sogneprestens datter Bathy kom med en bukett nydelige syriner. Hun kom for å ønske meg velkommen fra ferien og syrinene var en hilsen fra mor. Igjen brast jeg i gråt og fortalte også henne om opplevelsen min. På skolen dagen etter ble jeg overøst med blomster. Ikke bare fra mine elever, men også fra de andre klassene.

Er det bibelsk å høre Herrens røst? Les 1. Samuel 3, Ap.gj. 9 om Saulus på veien til Damaskus og Ap.gj. 9: 10 – 19. 2. Petter 1: 17 – 21 om profesie -.

Denne opplevelsen som jeg her har fortalt om var første gang jeg hørte røsten tale så virkelig. Priset være Herren. Han har i nåde gitt meg flere dyrebare

opplevelser. Han har talt tydelig ved ord. Han har talt synlig og ved åpenbaringer. Han har stadfestet sitt ord i Ps. 32: 8 og flere steder. Gjennom Tunger & Tydning og profecie osv..

Innvielse som misjonær

I begynnelsen av 1919 gjennomgikk vi et kurs i Kristiania (Oslo). Det var på Bibelskolen blant Pinsevennene i Møllersgt 38. Som lærer hadde vi pastor Barratt, pastor Severin Larsen og pastor Levi Petrus fra Sverige. Det var en velsignet og lærerik tid. – Her ble Kværnstrøm og jeg ordinert for misjonsarbeidet. Vi fikk reise sammen til flere steder i Norge med evangeliet. Herren velsignet og stadfestet sitt ord.

Nå ble vår lengsel å finne ”James” på kartet. Vi visste at vår plass var i Zululand i Syd Afrika. Hittil hadde vi ikke funnet ”James” enda vi hadde søkt igjennom mange kart. Dog hadde vi den indre forvisning om at Gud hadde kalt oss. Han var mektig og åpnet veien for oss i sin tid, så vi ventet tålmodig på at dagen skulle komme da vi skulle reise til Afrika. På grunn av krigen var det også vanskelig å få båt. Imidlertid kom det for brødrene at vi kunne reise ut og studere språket og samtidig søke oss stedet vi skulle til. I mellomtiden hadde Herren velsignet oss med 2 søte døtre så jeg foretrakk å bli hjemme med barna. Kværnstrøm reiste alene til London og studerte engelsk.

Avskjedsfesten for oss i Larvik den 18/5 1921

Denne dagen var det avskjedsfest for oss i Betania, Larvik. Vennene i Larvik, Tjølling og Halsen hadde igjen gjort sitt beste for å gjøre det festlig for oss, både med hensyn til dekorasjon, bevertning og underholdning. Talerne, sangkoret og musikken var plassert på plattformen. Alt åndet igjen av kjærlighet og forståelse fra vennenes side. Dette rørte våre hjerter og gav oss nytt mot, og fylte oss med takk til Gud. Så ofte vi har kommet det i hu i våre bønner!

Her har jeg ment å skrive ned noe vi aldri har kunnet glemme og som har vært til stor hjelp og velsignelse for oss. Festen begynte da vår kjære venn, evangelist Conrad Johnsen fra Horten kom inn. Han kom med Bibelen i høyre hånd og armen holdt han opp i været i det han banet seg vei opp til plattformen. Han fikk straks ordet og sa blant annet: Vi vet alle at vår bror og søster Kværnstrøm har fått kall fra Gud til å reise til Afrika med evangeliet. Vi vet også at de drar i tro til Gud for underhold og hva de måtte trenge. Herren har sendt meg hit i kveld for å gi de Vaterpass (vater). Et Vaterpass må være testet og garantert for det kan bli godkjent. Det Vaterpass jeg anbefaler dere er: Bibelen, Guds Ord og det er 2 ganger lutret. Løftene har i Jesus Kristus sitt Ja og sitt Amen. Så lenge deres liv og gjerning er i pakt med Guds Ord, har I forjettelsen om alt dere trenger til, timelig såvel pm åndelig. Så lenge I tar eders tilflukt til Herren, skal ingenlunde bli til skamme. Det er ingen fordømmelse i dem som er i Jesus Kristus. Rom. 8:1.

I sannhet en alvorlig avskjedshilsen. I denne anledning vil jeg fortelle om noen av våre opplevelser om Guds trofasthet.

Utreise

Pastor Halvorsen skrev til s/r H. Hermansen på Nenhaven M. St. i Swaziland

og fortalte om oss, men de hadde ikke plass for en familie, men henvendte seg til Br.str. Evenstad på Edwaleni M.st. i Swaziland. Vi fikk brev fra dem og de ville ta imot oss med glede. Kværnstrøm kom tilbake fra England. Søknader til Krigsvesnet og Koks-Shippingsbureau i Kristiania (Oslo) ble atter fornyet. Alt ble ordnet og vi reiste fra Kristiania (Oslo) den 21. mai 1921 med en engelsk bår til Hull og med tog herfra til London. Her ble vi hos Ms. Kantell, High burosj Newpark, hvor Kværnstrøm hadde lest engelsk, og reiste siden med Kennilworth Castel fra Santhanton og kom til Durban den 28. juni 1921. Evenstad hadde nettopp reist fra Durban til Norge. Han hadde ordnet med husvære i Durban for oss før hans reiste. Like utenfor Durban møttes våre båter uten at vi visste om det. Misjonær Shawner møtte oss på båten og hjalp oss gjennom tollvesenet osv. Han fulgte oss til "Concord Missionær home". Hr. Shawner var oss til stor velsignelse i Durban og ble en trofast ven av oss for bestandig. Planen vår var å reise fra Durban så snart som mulig, men Margrethe fikk krilla (meslinger) så vi kunne ikke reise i flg loven før 11 dager var gått. Telegram ble sendt til misjonær Hjelm i Petit Reteif og til fru Evenstad, Edwalemi M.st. in Swaziland. Alt gikk bra.

Vi ble møtt på jernbanestasjonen Peit Reteif av frk Antonsen. Hun kjørte oss i en stor vogn med 4 hjul til Hr Hjelms Mission St.. Her ble vi godt mottatt av fru Hjelm m/ familie, overnattet og fortsatte tidlig neste morgen med frk, Antonsens hjelp til Mahamba i Swaziland. – Et supplement av postkontor, hotell, noen butikker, politistasjon osv. Her ble vi møtt av fru Evenstad og frk Tomine Evenstad ridende på hesteryggen + en ekstra sadlet hest, og frk Laura Strand med en fin heste-vogn med to hester for. Vi slo tidlig leir litt utenfor Mohama og spiste god mat som damene hadde med seg. Der var det meget interessant å se på for oss. En stor oksevogn hadde også utspann her. Jeg tror at det var 14 okser og de fikk gå løse og spise gras og lette etter vann. Det var virkelig noen svære dyr med svære horn. Jeg ble redd for dem, men str Strand lo og sa: De er ikke farlige. De er så trette og sultne at de tenker ikke på å gjøre oss noe ondt.

Vi overnattet på hotellet i Mahamba og hadde det så hyggelig sammen med frk Antonsen og de andre oppofrende vennene der. Tidlig neste morgen ble det å si farvel til str Antonsen og så begav vi oss på vei til Edwaleni M.st. Barn og jeg fikk kjøre med str Strand. Kværnstrøm fikk ride på den hesten som damene hadde med seg. Også den dagen hadde vi en hvil på veien. Hestene fikk drikke av elven og ete og vi spiste medbrakt niste. På den andre siden av elven var det en veldig bratt bakke. Vi fikk se en eselvogn med 16 esler eller asener forspent. Midt i bakken stanset de. De som drev dyrene hadde store sveper og stokker med som de slo dyrene med. Jeg følte så ondt med dyrene at jeg hadde stren med å holde tårene tilbake, søstrene lo av meg og sa: Du blir nok snart vant til slikt her. Det hører til dagens orden, og det må jeg si var sant. Eslene er noen seige, trege dyr som virkelig kan sette ens tålmodighet på prøve. Når jeg tenker tilbake nå, kunne jeg fortelle flere episoder fra turene våre på eselryggen, men nå bar det avsted med oss til Edvartaser M.st. Vi kom dit den 9. juli 1921 på ettermiddagen. Veien var mindre god og jeg synes synd på den fine hestevognen som måtte humpe over stener og tuer. Vi hadde strev med å holde oss fast, men nok om det. Vi nærmet oss bestemmelsesstedet og våre hjerter var fylt med takk til Gud som hadde vært med oss hele veien. Kommet til Edvartaser M.st. møtte Evenstads datter oss smilende og hjertelig. Hun fulgte oss inn i hjemmet deres hvor bordet var nydelig dekket og vi fikk et velsignet godt måltid mat. Pris skje Gud.. Det

var godt etter den lange reisen med mange besværligheter, særlig for meg som ikke kunne snakke engelsk. På reisen fra Norge til England, over Nordsjøen fikk jeg også smake sjøsyken i den grad at jeg bare ønsket noen ville kaste meg over bord. Jeg var så syk at jeg ikke kunne kontrollere meg selv. Det var godt at det var en sykepleierske ombord, som tok seg av barna. Margrethe var 21 mnd. Og Ruth 6 mnd. Margrethe var alltid livlig og virksom. Heldigvis hadde vi fått en sterk "sele" til henne av tante Mine da hun sa farvel til oss på Larvik jernbanestasjon. Selen var til stor hjelp, da barn hadde lett for å falle ut gjennom rekkverket på dekk. Ruth var en stille smilende baby som gikk fra fang til fang på dekket. Heldigvis var alle friske fra Southampton til Durban.

Språkstudiet

De første dagene hvilte vi. Da så vi oss om på stasjonen. Etter at vi kom i orden, begynte vi å lese Zulu. Fru Evenstad var særlig flink i språket og vi var glade at hun ville bli vår språklærerinne. Zulugrammatikken var oversatt til engelsk, så jeg måtte lære engelsk samtidig som zulu og det er jeg takknemlig for. Zulu er et grammatisk klangfullt språk. Mange synes at Zulu Kliks er vanskelig å uttale. Vi fant språkstudiene meget interessante. Bare at det ikke ble nok tid til å lære. Jeg tenkte å studere tidlig om morgenen, men våre kjære småtroll som vi kalte dem for moroskyld var våkne før jeg fikk øynene opp om morgenen. Om kvelden var jeg for trett til å studere, men det gikk.

Etter å ha vasket og matet barna, puttet vi dem i seng igjen. Da var klokken gjerne 10 om formiddagen og da studerte jeg til kokken 11. Dette var da vi hadde undervisning hos fru Evenstad.

Jeg lærte språket fort, men en bør også praktisere og høre de innfødte snakke, for dialekten og klikke-lydenes skyld. Min mann var kanskje ikke så kvikk til å få tak i det, men han var iherdig og når han først fikk det inn, så husket han det, mens jeg ofte glemte. Vi var Gud takknemlig for at vi fikk så god undervisning og fikk være blant det folk vi var kalt til. Det er litt forskjell på Zulu språk og Swazi i språket, men vi lærte jo Zulu fra bøkene. Awazifolket forstår Zulu og Zulufolket forstår Swazi, så Gud var god som lot oss komme hit.

Evenstads var oppriktige Åndsfylte kristne. De hadde også gått ut i tro til Gud. De forsto oss og var til stor hjelp og velsignelse. Vi var hos dem til oktober 1922. Vi hadde ennå ikke funnet "James". Evenstad og Kværnstrøm reiste omkring for å finne et sted hvor vi kunne begynne vår Samtidig besøkte de Krålen og forkynte evangeliet for de innfødte. Etter en ukes tid kom de tilbake glade over å ha funnet en plass som en farmer eide. Mr. Hanke fra Betel i Transvaal, Han hadde denne farmen til vinterbeite for kyr og får. Vi fikk leid 0,4 mål for 5 år. Vi var enige om å flytte dit. Evenstad og Kværnstrøm reiste så dit bort for å bygge hus som vi kunne bo i. Mandag morgen dro de, med mat for en uke og andre forskjellige ting. Lørdag kom de tilbake og fortalte mange interessante ting. De innfødte var ikke glad i de hvite og gjorde det så vanskelig de kunne for de på mange måter. Først forsøkte Evenstad og Kværnstrøm å leie en hytte i den nærmeste krål, men de innfødte forlangte så alt for mye for den at de fant en hule i fjellet på vår plass, Den ble rensset for skorpioner og ormer og forskjellige insekter og innredet for seg et rom i fjellet mens de bygde vårt første hus. Det besto av 2 rom. Grunnmuren var av gråstein, veggene av torv som de skar opp av

grasbakken. Arbeidet tok 3 uker. Hver lørdag kom de hjem til Edwaleni, og mandag morgen reiste de tilbake på heseryggen, utrustet med mat og det nødvendigste for en uke. Av de innfødte kjøpte de langt gras og tekket hustaket med det. Det må også være en spesiell gressmatte på mønet av taket, men det ville de innfødte ikke la dem få. Evenstad og Kværnstrøm var likevel glade for at huset for såvidt likevel var ferdig. Gulvet var jordgulv, presset av innfødte kvinner. Polert på toppen med "ubulongwe" – kugjødse.

Flytter til Nzongomane

Hilda og Johan Kværnstrøm

Som jeg har nevnt før, hadde vi en god tid på Edwaleni, men da Evenstad kom tilbake fra Norge, fant vi det riktig å flytte til et sted hvor evangeliet var ukjent. Der kunne vi også praktisere Zuluspråket. Gud var god, han åpnet veien som vi før har skrevet om. Så kom dagen da vi skulle bryte opp: Vi fikk leid en asen-vogn, hvor vi la alle våre eiendeler. De var ikke mange, men nok til de 2 små rommene som ventet på oss. Foran i vognen fikk vi og barna plass til å sitte. Veien var veldig dårlig, da det var i regntiden, men det stultret i vei. Herren velsignet oss ned fred og glede i hjertet, så vi kunne holde humøret oppe. Eslene viste seg dovne og fikk høre høyrøstede rop fra driveren og kraftige slag av den lange stokken eller svepen. Kommet omtrent halvveis til Nzongomane kom vi til en stor elv vi måtte over. Midt ute i elva ga eslene opp, Kunne eller rettere ville ikke dra lenger. Hva skulle vi gjøre? Vi var i nærheten av Mr. Richards farm og kunne se husene et stykke borte. Kværnstrøm hadde møtt han før. Han vasset gjennom elven og gikk for å spørre Mr. Richard om hva som kunne gjøres. Barna og jeg satt igjen i vognen sammen med de innfødte. Solen var i ferd med å gå ned. Det var ikke noe hyggelig, og ordet i Es. 43:2: "Når du går gjennom vande så er jeg med deg, og gjennom floder, så skulle de ikke overskylle deg". Også her fikk vi erfare at Herrens løfter er trofaste. Richard kom med et stort spann av okser og flere av tjenesteguttene. Eslene ble løst fra vognen og oksene forspent og snart var vi over floden. Vi kjørte rett til Richards hjem med eslene og alt. Vi ble buden inn av fru og de øvrige i familien. Snart var vi alle benket rundt kveldsbordet med varm velsmakende mat. >De ville ikke at vi skulle dra videre om kvelden, men overnatte hos dem.. Med tanken på våre små barn osv, var vi meget takknemlig for dette. Dette besøket var nok også i Herrens plan. Vi fikk anledning til å vitne om Herrens godhet og kjærlighet og vi fikk ofte besøk av dem senere.

Tidlig neste morgen gav vi oss på veg til Nzongomane. En elv som fløt gjennom vår plass og ut i den store utkantfloden (på engelsk Esigai River), den het Nzongomane. Derfor fant Evenstad og Kværnstrøm ut at vår misjonsstasjon skulle

hete Nzongomane M. St”.

Endelig var vi framme og glade var vi over å kunne flytte tingene våre inn i huset og gjøre det så koselig vi kunne i vårt nye hjem. Soverommet var stort nok til vår dobbelseng (kjøpt i Durban) og for Margrethes lille seng. Ruth fikk ligge i barnevognen i det andre rommet inntil videre. Vi hadde ikke kjøkken og heller ikke koke eller stekeovn. Evenstad og Kværnstrøm hadde laget et gress-tak som stod på stolper og på innfødt vis gjorde vi opp varme på bakken. Vi brukte gryter med 3 lange ben, og stener for kjeler og panner. Det gikk bar i solsteken, men når det regnet var røyken plagsom. Øynene sved og tårene rant, men i hjertet var glede og fryd over å være hos det folk Gud hadde sendt oss til.

Det varte ikke lenge før vi fikk besøk av de innfødte. Noen ville se oss, andre kom for å be om et eller annet. Alle hadde god tid og lå på gressbakken vendt mot kjøkkenet i særdeleshets.

Som sagt, vi hadde ingen stekeovn og spørsmålet var; Hvordan skulle vi få brød? Jo, fru Evenstad hadde fortalt meg at vi kunne bake brød i en alminnelig ”kaffepot” (gryta med 3 lange ben). Hun hadde også sagt at jeg måtte smøre gryta godt med fett. Så en dag bestemte jeg meg til å prøve brødbakingen. Da deigen var est opp, eltet jeg den og formet et rundt brød og la den i gryta som ble satt over varmen eller rettere sagt glør av ved. På toppen av lokket skulle det også være glør. Alt ble gjort som det skulle. Etter ca 30 min ville jeg se hvordan det var med brødet mitt. Det var fint, men gryta var så tør og jeg husket fru Evenstads ord om at jeg måtte bruke mye fett. Å tenk jeg var så dum at jeg tok et stykke fett og puttet inn i den brennende gryte. Naturligvis tok det fyr og en stor flamme steg opp mot gressstaket. Eva Simelane, vår kjære pike gråt og sørget for det fine brødet som var blitt så forbrent, men jeg bare lo av min egen dumhet. De innfødte som lå og dovnet seg omkring oss, sprang opp og: Kalela mina og det fine brødet, skrek for meg og det fine brødet. Da gryta var så kald at jeg kunne få brødet ut av den, var brødet helt sort og forbrent. Jeg skavet vekk den forbrente skorpen og det var fin-fint smakfullt brød. Jeg vil si: Det var det første brødet jeg bakte i gryte, men ikke det siste.

Eva Simelane

Hun kom til oss som barnepike etter at vi kom til Edwaleni. Hun hadde tatt i mot Jesus som sin frelser og var en riktig god pike. Hun elsket Margrethe og Ruth og passet trofast på dem. Hun reiste også med oss til Nzongomane og var meget snill og hjelpsom. Hun hadde også stor lyst til å lære, så vi sendte henne til Unbolose Pikeskole i nærheten av Mbombane i Swaziland og da hun kom derfra ble hun en god hjelp for oss i skolen og på møtene. Hun var hos oss så lenge vi var på Nzongomane og hun kom også å besøkte oss i Transvaal. (Se kommentar på slutten)

Nzongomane M. St.

Som jeg har nevnt før, kom vi til Nzongomane i regntiden. Det første vi gjorde var å forsøke å få en matte til gras taket på huset vårt. Dette satte oss virkelig på prøve. Det tok oss ca 3 uker før vi fikk matten. I den tiden regnet det veldig, særlig om natten og vi måtte nøyte oss med å sove i våte sengeklær hver natt. En annen komisk ting hendte også i regntiden. Vi hadde hatt noen solskinnsdager og fikk endelig matten på taket. Alle sov trygt og godt under gresstaket. Av de innfødte hadde vi også kjøpt noen høner og så noen slags rør som vokste ved elven. Av dem bygde vi et hønsehus, også med gress-tak. Nå er det så her at regn og storm kan komme helt plutselig. Vi fikk også erfare dette. Vi hadde nettopp kokt middagsmaten vår da Kværnstrøm kom hjem fra "krålbesøk" og sa, Det ser ut til at vi får en regnstorm. Vi så mot øst at en mørk sky stige opp mellom fjellene og på mindre enn 10 minutter kom stormen imot oss. Det var voldsom storm med regn. Kjøkkenet vårt ble tatt med stormen, likedan hønsehuset og hønsene forsvant

i luften, Vi så ikke mere til det.

I en lignende storm ble gresstaket på huset vårt løftet mere enn 1 meter høy på forsiden. Kværnstrøm fikk i all hast bundet et tykt tau fast i taket og festet det under et stort skap og jeg holdt av all makt i tauet og som svar på bønn fikk vi taket på plass igjen. Ved første leilighet fikk vi festet det bedre.

Kværnstrøm hadde snart en stor gras-hytte ferdig som vi brukte til kirke og skole inntil vi fikk kirken ferdig.

Det var glede i våre hjerter den dagen vi kunne samle folk til møte. Vi hadde en stor stålplate som vi hang opp i et høyt tre, og det tjente som kirkeklokke. En hammer brukte vi til å slå, og lyden hørtes vidt omkring. Folk kom fra alle kanter. Kanskje mest av nysgjerrighet, men Guds ord ble forkynt. Gud velsignet og flere kom til troen i denne gras-hytten. Mange ungdommer kom for å lære å lese og skrive osv. Selvfølgelig nyttet vi anledningen til å fortelle om frelsen i Kristus Jesus, og vise dem veien til frelse.

Etter 5 år fikk vi kjøpt stedet vi hadde leid. Farmeren forlangte at vi skulle være som politi for han. De innfødte stjal en masse får fra ham og de sendte også dyrene sine inn på hans farm. Vi sa selvfølgelig nei, vi er ikke kommet for å være politi, men for å forkynne dem frelsens vei i Kristus Jesus. Det menes også at vi vil lære dem å leve ordentlig osv. Til slutt innrømmet Mr. Hanke at vi hadde rett. Her vil jeg til Guds ære få tilføye at Gud velsignet samtalen våre med Høvdingen og folket også angående dem. Farmeren fikk ha farmen sin i fred og heller ikke mistet han får mens vi var der- Hvert år kom han for å besøke farmen sin og kom også da til oss.

Phona

Dette er en opplevelse som viser hvor underbart Gud arbeider og åpenbarer skjulte ting, hvilket igjen var middelet i Guds hånd til å åpne veien for evangeliet på Nzongomane M. st..

Kirken vår var ferdig, nytt kjøkken var bygd, også av torv og plastret. Til og med skorstein og sink-tak hadde vårt nye kjøkken. Arbeidet vårt gikk fremover. Flere ungdommer kom til skolen og undervisningen ble gitt i kirken og pikene sov også der om natten. Guttene sov i den store gresshytten, Alle hadde lang vei hjem.

En av pikene som kom for å lære het Phonå. Hun kom langveis fra og spurte om hun kunne arbeide for meg på kjøkkenet og på den måten få anledning til å gå på skolen. Vi tok henne inn, og det så ut til å gå bra, inntil en dag en hel del av de andre pikene hadde fått lov til å gå til Gvedgegan å kjøpe stoff til kjoler osv. Phonå spurte ikke om å gå, så hun hjalp meg. Om ettermiddagen kom pikene tilbake, riktig glade og viste oss hva de hadde kjøpt. Så gikk de til kirken og la alt på sine plasser. Det varte ikke lenge før Phonå la seg på en benk i kjøkkenet og klaget over holdepine og spurte om hun kunne få gå hjem. Vi sa at hun kunne få lov til det.

Ved 6 tiden kom pikene til kjøkkenet for kveldsmat og andakt. 7.30 gikk de tilbake til kirken, men hva hadde hendt? Sove-matter, blankiser og kjole-tøyet deres var borte. De kom gråtende tilbake og fortalte det. Vi tok lykten og gikk med dem for å lete. På veien til floden fant vi sporene av en kvinne. Piken sa: Det er Pilida som har tatt det. Jeg mente også at det muligens var henne. Hennes hjem var på den andre siden av floden.

Dagen etter ble det stor oppstandelse på M. st.. Pikene eksaminerte Filida og de sa også at Ukosikzi (Mrs.) tror det er deg. Hun nektet bestemt. Foreldrene raste og gikk til høvding Mhluli og meldte meg for å beskyldte deres datter for å stjele. Dagen etter kom høvdingen med sitt råd og spurte om å få snakke med meg. Filidas mor og far var også med. Vi ba dem å komme inn og høvdingen tok nå ordet. Han sa at han var meget bedrøvet over å høre at barna hadde mistet matter, tepper og klær osv.. Han sa videre: Ukollegial, vi har nå kommet her for å høre hvilken grunn du har for å mistenke Filida for tyveriet. Jeg fortalte at vi fant fotspor til floden, veien som leder over til Filidas hjem. Videre må jeg fortelle hva som hendte for ca 3 uker siden. Mannen min var ikke hjemme og jeg var alene med barna. Vi hadde vasket klær om dagen, men på grunn av regn fikk vi ikke tørket tøyet så vi lot det stå i en balje i skuret like utenfor her. Ut på natten våknet jeg av skritt utenfor. Jeg hørte at det var noen som tok klær fra baljen og vred ut vannet. Jeg hørte det tydelig, men torde ikke gå ut i mørket. En stund etter så jeg Elidas søsken kledd i Margrethe og Ruths klær. Jeg spurte Elida hvor de hadde fått klærne fra og hun sa at de fant dem i sølen hos Brenders (oppasseren av farmen). Uten å si noe mer, reiste høvdingen og hans menn seg, takket og gikk.

I mellomtiden kom Phonå tilbake. Hun spurte om hva Umhluli hadde gjort her nå og jeg fortalte om tyveriet og at vi mistenkte Elida. Hun svarte da at hun viste at Elida stjeler. Jeg snakket ikke mere om saken, men ba inderlig til Gud at han ville hjelpe oss i den saken så barna kunne få sine matter og klær tilbake.

Natten etter så jeg i et syn eller drøm Phonå med en stor bunt på hodet innrullet i sove-matter. Jeg så hun kom ut fra kirken, gå ned til floden, vasse i floden til hjørne av vår eiendom og komme opp fra floden på den andre siden av gjerdet. Videre

gikk hun over jordene i retning av Hlatekulerfjellene, videre over stengjerdet ned gjennom en trang mørk grop mellom fjellene. Så oppover fjellene i sikk – sakk. Jeg så også hvordan hun åpnet en stor stenhelle og la bylten ned der. Jeg var engstelig da jeg våknet og fortalte opplevelsen til min mann. Han syns at det var underlig, men Phonå hadde jo gått hjem den dagen. Hun kunne imidlertid ha gjemt seg oppe i fjellene til det ble mørkt, da viste hun at barna gikk til kjøkkenet for å spise kveldsmat.

Jeg fortalte ingen andre om drømmen, men bad Phonå om å bli med meg i hagen etter grønnsaker. Her spurte jeg henne: Phonå, har ikke du noe tungt på din samvittighet? Noe du skulle bekjenne for meg? Hun sa: Hva skulle det være? Jeg sa: Er det rett å ta noe fra andre som ikke er ditt? Hun sa: Nei, men Mkasikazi har ikke sett meg gjøre det? Jeg sa: Nei, men Herren har åpenbart det for meg. Han så deg i kirken da du tok barnas kjole-tøyer og ulltepper og pakket inn deres sove-matter. Han så deg med den store bylten på hodet, gående ned til floden. Han så deg når du vasset i floden til vårt gjerde og da du steg opp av vannet og tok veien over farmen i retning av ditt hjem. Herren ser og hører oss her nettopp nå hva sier du Phonå? Er det ikke sant det jeg har sagt deg? Det er deg som har tatt tingene til barna i kirken mens de var inne og spiste. Du ba om å få gå hjem for du hadde hodepine, men du ga etter for Satans innskytelse om å gjøre dette, ikke sant? Hun sa: Mkasikazi, - fordi du har vært så god mot meg, kan jeg ikke annet enn erkjenne at jeg at gjort nettopp som du har sakt. Jeg er lei for det, - og jeg lover å bringe alt tilbake, hvis pikene kan bli med meg hjem i morgen. Vi må gå tidlig, for det er lang vei. Jeg ble glad og tenkte at dette gikk lettere enn jeg hadde tenkt.

Natten etter hadde jeg igjen en underlig opplevelse. Jeg så Phonå og pikene gikk avsted, men jeg ble fylt med en underlig engstelse. Jeg synes at jeg løftet mine øyne spørrende til Herren og en røst lød: Du skal gå med dem. Jeg våknet opp med forundring. Min mann sa at jeg ikke kunne gå til fots den lange veien og vår hest var død. Frk Ingrid Løkken var hos oss den tiden og da hun hørte at jeg skulle gå med pikene, sa hun at jeg kunne ta hennes hest. Så kom pikene ferdig til å gå, og da de hørte at jeg skulle være med dem, ble de veldig glade, men Phonå sa: Mrs., Du kan ikke gå med. Det er veldig langt oppunder Hlatikuler bergene. Hun ville ikke ha meg med, men jeg sa at Herren har befalt meg til å bli med dere, så det må jeg gjøre. Etter at Kværnstrøm hadde bedt for oss, bega vi oss på vei. Jeg på hesteryggen og pikene sprang ved siden av på bare føtter. Å, veien var land og det meste av veien var bare en smal gangsti så vi måtte gå etter hverandre i lang rekke. Endelig kom vi til Hlatikuku fjellene. Phonå sa: Her går veien over et steingjerde. Vi kom til en mørk trang grop mellom fjellene. Det hvilte noe uhyggelig over gropen. Den ble litt lysere og bredere etter en stund. Fullt av busker og trær og store runde stener. Det gikk nå bratt nedover den store Esigay floden. Phonå sa til meg: Kan du se hyttene der nede ved floden? Det er mitt hjem, men veien er ikke fremkommelig for deg med hesten. La piken gå med meg og vi kommer snart igjen. Jeg sa: Det ligner ikke ditt hjem, men hun forsikret at det var riktig, så pikene var villige til å gå med henne, men de ville ikke la meg bli igjen alene så en av pikene ble igjen hos meg. Da de var kommet et lite stykke ned i gropen sa Phonå til pikene at de kunne gå foran. Hun skulle bare gå inn i mellom trærne her for å be. De gjorde som hun sa, men de så ikke mere til Phonå. Folkene i den Krålen kom og sa at dette ikke var Phonås hjem. De bor høyt oppe i fjellet på høyre side når dere går tilbake. Pikene kom gråtende tilbake og fortalte at Phonå hadde narret dem. Jeg sa da: Rop navnet hennes og etter en stund svarte hun og vi så

henne høyt der oppe. Jeg bandt hesten godt i et stort tre og vi begav oss oppover den smale sik-sakk-veien hvor jeg i synet hadde sett hun gikk. Endelig kom vi opp til Phonå og mens vi sto og snakket med henne kom det en mann, kledd som hedning, naken med bare skinn foran og bak. Stort busket hår farget med rød jord eller leire og pyntet med lange kjepper osv. Phonå sa: Det er min far. Det kom en kald gysning av redsel over meg, men ved tanken på at Herren hadde sendt meg visste jeg at han var mektig til å stride for oss og bevare oss. Jeg fyltes av en forunderlig fred, og det kom til meg. Gå ham frimodig i møte. Redselen forsvant, jeg rakte hånden ut og gikk han smilende i møte. Jeg hører at du er far til Phonå. Det underlige hendte. Han kastet sine våpen og hilste så ydmykt som bare en zulu kan gjøre det. Jeg sa hvem jeg var og hvorfor jeg var kommet. Han fortalte at Phonå hadde kommet hjem med noen blankiss og matter som hun hadde fått av Mrs. Jeg forklarte at det ikke var mine ting, det var skolebarnas eiendom. Så fortalte jeg saken som den var, og hvordan Gud hadde vist meg at det var Phonå og at jeg skulle bli med henne hit. Han så meget tankefull ut og sa til Phonå: Gå og hent hva du har tatt. Hun gikk og hentet sove-mattene og blankissene, men ikke kjole-tøyene. Hun nektet at hun hadde tatt dem, men heldigvis fant vi tråder av tøyene i blankissene og pikene kjente igjen fargene. Faren kalte henne og sa: Gå og hent hva du har tatt, men hun nektet. Han tok da en svøpe av leder og gav henne flere slag over ansiktet, men hun nektet fortsatt. Så sa han til meg: Gi meg henstand til søndag morgen så skal jeg bringe alt tilbake. Jeg sa: De har hørt saken som den er. Phonå har erkjent at hun har tatt alt. De har hørt og forstår at vår levende Gud har tatt saken i sin hånd. De vet også at vi har en lov. Kommer ikke alt som hun har stjålet tilbake, får politiet ta seg av saken. Han lovet på tro og ære at alt var tilbake førstkommende søndag morgen. Nå var jeg så tørst at jeg ikke orket lenger og ba om vann. Phonå ville hente vann til meg, men jeg ville være med henne. Hadde lyst til å se hjemmet hennes. Oh, for et syn. Det var en plass med 5 hytter omgitt av fjell. I fjellet var det flere mørke groper og noen trær. Over alt var det fryktelig skittent og en uhyggelig stank i den hete solen. Phonå kom med vann i en gammel skitten ting. Om det var vann, eller hva hun gav meg vet jeg ikke, men jeg måtte slukke tørsten. Jeg drakk og ba Gud bevare meg. Vi gikk så tilbake til pikene og Phonås far. De fulgte oss opp den trange gropen til steingjerdet og hjalp oss over til veien. Han gjentok igjen at alt skulle bringes tilbake søndag morgen. Vi sa farvel og dro hjemover. Vi var ikke hjemme før klokken 8 om kvelden. Solen går som regel ned kl 6 om ettermiddagen i Swaziland.

Vi bad meget over saken. Pris skje Gud – tidlig søndag morgen kom Phonås far med kjole-tøyene. Vi hadde igjen anledning til å snakke til ham om Gud.

Nå var det min tur til å invitere høvding Mhluli og Elidias foreldre. Mandag kom høvdingen, hans råds menn og Elidias foreldre. Da alle hadde satt seg sto jeg opp og fortalte det jeg her har skrevet ned tidligere. Alle hørte på meg. Høvdingen var helt rørt. Han og hans råd reiste seg opp og høvdingen sa meget beveget: Mkosikozi. Vi reiser oss i ærbødighet for deres Gud. Han er mektig og åpenbarer skjulte ting. Vi takker deg hjertelig for at du var villig til å gå med barna dit. Hadde ikke du vært med dem, hadde vi ikke sett barna våre mer. Folket på dette sted er kjent som menneskeetere, men vi ser at deres Gud har bevart dere. Kværnstrøm sa: Vår Gud vil også bli høvding Mhlulies Gud. Om De vil ta imot frelsen i Kristus Jesus. Høvdingen sa: Ja, men jeg kan ikke i dag.

Denne opplevelsen har hatt stor betydning for oss og ikke minst for

misjonærenes arbeid på Nzongomane, Høvdingen og hans folk viste ærefrykt for oss og vår Gud etter denne hendelsen. Han kom ofte og besøkte oss. Vi drakk te sammen og vi benyttet alltid anledningen til å bringe samtalen inn på åndelige ting, hvilket syntes å interessere ham.

Jeg bli nå minnet om en annen opplevelse med høvding Mulighet som mulig vil interessere Det hendte i begynnelsen av vår tid på Nzongomane. Kirken var ferdig bygd og skulle innvies i julen, vårt første stormøte. Innbydelsene var sendt til høvdingens krål og alle omkringboende. Likeså til menighetene fra Edwaleni og Fyllekulen osv.. Kirkeklokkene var bare den store stålplaten som ble hengt opp i et tre, en av mennene slo takten med en stor hammer. Den gjorde tjenesten. Lyden hørtes viden om.

Nå ble det altså ringt til stormøte -juledags morgen. Familien Evenstad og str. Tomine Evenstad med deres medlemmer var allerede kommet. På veien fra høvdingens krål ser vi en hel del komme. Først kommer høvdingen og hans menn. Litt etter kom hans hustruer i en lang rekke, en etter en. Den fornemste hustru først. Alle hadde sine skinnskjorter på og håret i en rundt topp, med fjærer, nåler og perler til pynt. Nå var de alle ordnet til dans. Den første holdt takten og bevegelsene og de andre gjorde det samme etter henne, De kom syngende og dansende inn på misjonsstasjonen. Høvdingen riktig frydet seg. Vi hadde ikke sett sånt før og viste ikke hva vi skulle gjøre. Heldigvis var Evenstad der og de forklarte oss at dette var deres skikk og tanker for å vise oss ære og vennskap. Vi måtte hilse høvdingen velkommen og takke for oppmerksomheten, men også forklare ham at det ikke passet for anledningen. Vårt møte her var for å prise Gud og forkynne evangeliet. Han forstod oss, rakte spaserstokken sin i været som tegn på at de måtte slutte dansen. Vi hadde gleden av å ha dem på møtet og se dem nye maten som ble servert etterpå. Vi hadde nemlig spandert ei ku, og en sak med Mealilrice og Mehlie Meal.

Som jeg før har nevnt, var høvdingen ofte nær Guds rike, men det er ikke lett for en høvding å bli løst fra de hedenske former, skikker og fra alle sine hustruer. Det merket vi ofte når vi besøkte krålene. De var harde og vanskelige å komme inn på, men vi merket også at det var lengsel i hjertene etter evangeliet.

Hvor oppmuntrende var det ikke å få brev fra s/r Nesfossen som var på Nzongomane M.st. Etter at vi hadde reist fra Swaziland. Hun sier at høvding Mhluihad hadde sendt bud etter dem da han var alvorlig syk. Det var en søndag og s/r Nesfossen tok forsamlingen med seg til høvdingens krål. Forsamlingen knelte i bønn utenfor, mens Nesfossen ble ledet inn til høvdingens rom. Han valgte å tro på Gud og tok imot Jesus Kristus som sin frelser. Han bad om å bli begravet som en kristen og anmodet også sine hustruer å ta i mot troen. Han døde snart etter. Siden har arbeidet gått forunderlig framover. Priset være Herren.

Mere om Herrens trofasthet

Som jeg har nevnt før, reiste vi ut i tro til Gud uten å slutte oss til noe misjonsforbund. Min mann sa: Har Herren kalt oss, - er han også mektig til å oppholde oss og gi oss hva vi trenger. Når vi stanser og ser tilbake den veien som Herren har ledet oss, Med stor forundring må vi utbryte: Det alt var nåde O Gud fra deg. Herren ga meg jo Mat. 6: 24 – 34 på en særskilt måte og vi har fått erfare velsignelsen av det på mange måter.

Så vidt jeg husker har vi bare en gang vært helt uten matvarer. Alt var slutt. Vi hadde ikke mat til neste dag. Jeg bestemte meg til å gå opp til fjellene tidlig neste morgen for å be til Herren. Klokken 5 neste morgen stod jeg forsiktig opp for ikke å vekke Johan og barna (Johan arbeidet jo så hardt). Hva møtte meg utenfor døren? 2 innfødte kvinner satt utenfor og hadde med mat til oss. En hadde et fat med Isitjesa. Det var isinhlubo og flere slags bønner kokt mye og tilsatt mealie mel. Det var en fast rett blant de innfødte og vi likte den også. Den andre kvinnen hadde en krukke med cwancwa. En slags sur grøt eller pudding. Barna likte den så godt. Det var gave til oss. Herren sørget for oss den dagen også. Snart etter kom Sakapi, en nabo, med et ualminnelig stort stykke deilig oksekjøtt. Noen av hennes kjente hadde slaktet og hun hadde fått sånn lyst til å kjøpe kjøtt for oss. Ingen av dem visste at ikke vi hadde mat.

Pris skje Gud. Han er den samme nå som på Elias tid. Det står jo at ravnene bragte Elias Kjød. Jeg stekte og hermetiserte kjøtt så vi hadde det flere dager.

Dette hendte oss i 1925. Evenstad-familien var hjelme i Norge - og vi var på Edwaleni for å ivareta arbeidet mens de var borte. Kværnstrøm reiste en dag til Hlatikulu til Magistraten med rapporter om skolene o. s.v. Magistrat en spurte pm han var den nye misjonæren på Edwaleni. Jo, Kværnstrøm var da det. De skylder oss visst noen penger, sa Mag., og Johan lurte på hva det var for. Jo - for skatten. Johan forklarte at han var fritatt for skatt, misjonærene var fritatt for skatt, da de hadde sitt underhold "ovenfra" . Nei, det var ikke tilfelle, alle måtte betale skatt. Johan spurte så hvor mye det var. Magistraten mente at det var ca £ 10.000. Jeg har dessverre ikke penger i dag, men jeg vil gjøre mitt beste. Vi gir deg tre mnd.. henstand og håper det vil hjelpe. Tiden gikk, penger kom inn til å betale evangelister og lærere mm, men ikke noe til å legge tilside til skatten. 3 mnd. Gikk, men vi hadde ikke penger til skatten. Min mann sa: Jeg har ikke mot til å gå, men jeg mente vi fikk gå inn og be igjen. Johan tok et ny-testamente og tilfeldig åpnet det ved Mat 17: 24 – 27, hvor vi leser at Jesus sendte Peter til sjøen og sa: Kast ut en krok, og ta den første fisken som kommer opp og når du åpner munnen til den skal du finne en stater. Ta den og gi den til skatten for deg og meg. Var det ikke underlig. Jeg fikk sånn visshet om at Herren hadde bønnhørt oss og sa: Gå nå trygt og du vil se at Herren har gått foran deg og at alt vil bli ordnet. Han dro avsted til Hlahikulu, men kommet til Magistrat-kontoret sank motet igjen. Som han sto tankefull utenfor, lød en røst til ham: Gå til postkontoret. Han gjorde det og postmesteren overrakte ham smilende et rekommandert brev fra USA. Forundret åpnet han brevet og der lå en sjekk for mere enn vi behøvde. Et brev fulgte med fra en forsamling i USA. De hadde nettopp besøk av evangelist Conrad Jensen fra Norge (Han som gav oss avskjedshilsen: Med Bibelen som Vaterpass for vårt liv på avskjedsfesten for oss på Betania 18. mai 1921). Han hadde våknet natt til søndag av en røst som sa: Kværnstrøm trenger penger. Da

han kom til møtet søndag morgen, fortalte han om sin opplevelse og om oss. Han oppfordret forsamlingen til å samle inn kollekt og sende gaven til oss. Hjelpen kom nettopp den dagen som skatten måtte betales. I sannhet, det var skjedd av Herren og underlig for våre øyne. Priset være Gud, vår omsorgsfulle Fader i Kristus Jesus. Gang på gang har han stadfestet formaningen han gav oss: Mat 6: 24 – 34. Flere ganger har han funnet oss verdig til å bli prøvet i troen, men hvor underlig det har vært å få åpne Bibelen og minne om Mat 6: 24 – 37, men jeg føler meg også skamfull når jeg tenker på at jeg av og til ba Gud om å bruke disse bønner ved å bruke de vi minst kunne tenke. De vi aldri hadde kjent osv. Han som har sølvet og gullet i sin hånd, viste hvem han ville bruke og viste oss derigjennom sin faderlige omsorg. Han hadde kalt oss, Han sørget for oss. Priset være Hans navn.

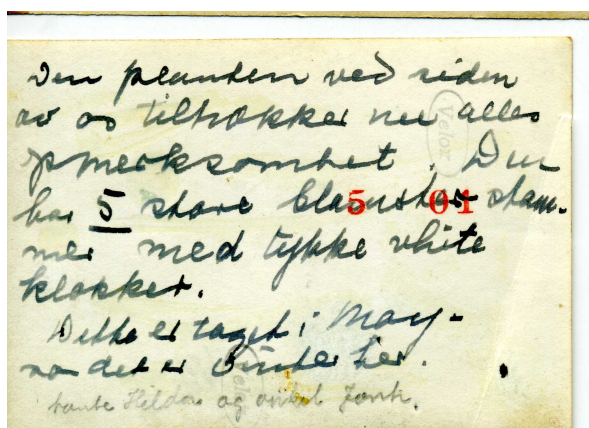
Litt mere om arbeidet på Nzongomane M. St..

Etter at vi hadde bygd kirken, fikk vi ordnet arbeidet mere. Søkingen til møtene var meget god. Skolearbeidet gikk fram og flere omvendt til Gud. Interessen blant de unge var særlig stor. Vi hadde bibeltimer med dem, bønne- og vitnemøter. Våre barn vokste og trivdes. Det kan sikkert være av interesse å høre hvordan de var til glede og hjelp for oss i arbeidet. Margrethe og Ruth var ivrig med på skolen og lærte sammen med de innfødte. Om søndagene var de på plass i kirken på første benk. Det var rørende å se hvor helhjertet de fulgte med i møtet. Etter møtet samlet de de tilstedeværende barna og sprang med dem opp på fjellet. Margrethe var gjerne den som ledet. Hun gjennomgikk for dem det som de hadde hørt på møtet, og spurte så om hvem av dem som ville tro på Jesus osv. Ruth og endog vår lille Esther var med i bønn for de som stod opp for Jesus. Aba Keboyoy Nkosi. Når møtet var slutt oppe på fjellet, kom de ned til mamma og fortalte at den og den Kolwa valgte å tro og spurte om ikke jeg hadde klær til dem. De kunne jo ikke gå nakne lenger nå da de var troende. Vi gjorde vårt beste med å hjelpe dem med litt klær. Det ble stor glede både for de innfødte og våre barn. Det store i dette er at det var ikke en lek, men alvor. Mange av dem som senere ble døpt og opptatt i menigheten var de som ble ledet til Gud av Margrethe., Ruth og Esther. Flere ganger på møtene hendte det at barna våre begynte å gråte. På spørsmål om hva de gråt for, sa de: Vi har så vondt av de sorte. På flere måter merket vi at de fikk kall fra Gud til misjon allerede fra barnealderen. Herren har stadfestet deres kall, som jeg før har nevnt har de gått helhjertet inn i misjonsarbeidet.

Så kom spørsmålet om skole for dem. Det var en skole i Goedgegung, men det var for langt å gå hver dag. I den tid var ikke hospitet det å anbefale heller. Dette og andre ting gjorde at vi bestemte oss til å flytte fra Swaziland til Transvaal. Vi hadde bedt meget over saken. !La også ut ullen Dom. Bok 6: 37 – 48. Om vi skulle fortsette i Swaziland måtte Gud helbrede meg for en del svulster som jeg hadde fått i hodet. Var det Guds vilje at vi skulle reise, måtte Gud døpe de troende i Den Hellige Ånd. Vi hadde sett et avertissement i avisen at Mr. Alkema i Ermelo ønsket et monument for gravstedavdelingen i forretningen sin der. Kværnstrøm reiste til Ermelo og snakket med Mr. Alkema om arbeidet. Likeså så han etter hus og skole for barna våre. Han ble borte i tre dager. I den tiden overtok jeg møtene og alt hjemme. Det første huset vårt hadde fått bygd til et rom, så vi hadde spisestue og stort kjøkken. Møtene holdt vi om kvelden etter at barna våre hadde lagt seg. Jeg torde ikke å gå fra barna våre til kirken

om kvelden, så vi holdt møtene hjemme på kjøkkenet vårt. Det var særlig ungdom som kom til disse møtene. I det siste hadde vi særskilt fremholdt Troens dåp og Åndsdaap. Interessen og lengselen var stor hos flere. Som jeg har nevnt før, var jeg alene på disse møtene. Stemningen syntes å gå over det alminnelige, meget støyende og ustyrlig. Jeg undret meg om det var fra Herren, noe fremmed eller menneskelig. Jeg ba inderlig om hjelp fra Gud. Straks begynte en av guttene å synge og lovprise Gud på norsk. Sangen og tonen var ukjent, men språket var norsk. Jeg ble fylt med takk til Gud for direkte svar. Han ble herlig ånds-døpt. Amos Willi Mhluli, som arbeidet hos oss opplevet også noe underlig. Vi la merke til ham under bønnemøtene – han var i en mørk strid, i ånden. Etter en stund tydelig i lidelser, bøle han lys i sitt store ansikt. Han priste høylydt Gud, og vidnet og fortalte om hva han hadde opplevet. Det var grusomt, sa han. Jeg så slektningene mine i Helvete, hvordan de var i pine, mens jeg følte så sårt for dem. Da kom en skikkelse i skinnende klær til meg og sa: Willi, du skal bringe evangeliet til ditt folk som lever nå. Jeg ble fylt med glede og takk i min sjel. Han tok i mot kallet og har vært ivrig i tjenesten som evangelist på Nzongomane og har vunnet mange for Jesus. Han er der enda. Har vært syk av tuberkulose i de senere år, men er helbredet nå og er i arbeid fremdeles. Vi hadde vidunderlige møter og flere tok i mot åndsdaapen, og ble lykkelig. ²

Flyttet til Transvaal

Kommentar til bildet ovenfor

I Gud – Vi hadde fått svar om at det var Guds vilje at vi flyttet til Transvaal. Den 6. februar 1927 reiste vi fra Nzongomane misjonsstasjon til Evmelo. Margrethe og Ruth begynte på skolen. En riktig god skole. Zuluspråket kunne de meget godt, men jeg hadde bara undervist de på norsk i de forskjellige fag. Nå var jeg imidlertid redd for at min engelsk ikke var god nok. I begynnelsen var det nok litt vanskelig for barna våre også, men det gikk bra. Læreren deres, Mrs. Smuthy var så begeistret for dem. Alltid når vi møttes, sa hun: Oh, your children are very clever, Mrs. K.. Johan likte arbeidet sitt. Vi hadde en god tid i Evmelo, men så ble Johan sendt til Belfast for å hugge alt kunstarbeidet til en stor kirke av sten som ble bygget der. Mange beundret arbeidet hans og flere foreslo at han skulle begynne med stein-arbeid for seg selv. I den tiden bodde han hos Br. / str. Henning. Da kirken var ferdig

² Se boken til Borghild narv. Guds pensjonist i Swaziland, kap 10

fikk han bestilling på flere kunstverk i sten og før året var omme bestemte han seg for å begynne for seg selv.

Første mars 1928 reiste vi fra Evmelo til Belfast. Her fikk også barna god skoleundervisning. Det gikk meget bra bra for dem. De ble elsket og avholdt av lærerne. Alle viste stor interesse for misjons-barna. Vi hjalp til med møter i Belfast Location. Om søndagene var det møter på XX. Først for de hvite og siden for de innfødte. Gud velsignet oss meget. Tre-kløveret vårt var ivrig med i sang, og vitnet og var oss til stor glede.

Det første året leide vi et gammelt hus. Det var et pent sted, men dessverre var det fullt av veggelus der. Vi prøvde 3 ganger å få det rent. Langt fra skolen var det også og for forretningens skyld måtte vi se oss om etter et annet sted å bo. Vi fikk kjøpt en tomt i Von Krayenberg gt., like ved Kirken, bare 5 min vei fra høyskolen og ca 10 min fra folkeskolen. En venn av oss tilbød oss å låne penger av ham og så gikk vi i gang med bygging. Tomta var full av old klip, men vi fikk en innfødt til å grave den ut av jorda og av disse stenene ble verkstedet bygd. Tomta ble dermed preparert til en god hage med frukttrær, grønnsaker og blomster. Vi hadde ikke kapital, men Herren velsignet med kraft og visdom. Det var underlig å se hva som ble gjort. Vi hadde mange vidunderlige opplevelser om Guds hjelp og trofasthet mot oss. Jeg kan ikke skrive ned alt jeg ønsker. Boken blir for lang. Både åndelig og timelig velsignet Gud oss og gav oss vitnesbyrd som ble bevart av mange. Kværnstrøms familie erindres ennu med takk og kjærlighet av de mange som vi ble kjent med gjennom forretningen så vel som vårt arbeid i evangeliets tjeneste.

Vi hadde gleden av å leve sammen i Belfast i ca 15 år. Barna fikk meget god utdanning her. Belfast er kjent for et særlig godt undervisningssenter hvor barn og ungdom samles fra de forskjellige steder i Republikken. Det er gode skoler der, folkeskole såvel som Høyskolen. Alle fikk sin matrikkel her (tilsvarende artium hjemme). Forretningen gikk stadig bedre. Det var en stor glede for meg å ta del i arbeidet som bokholder og designer og letter writer for gravstener og forskjellige andre bestillinger.

Da huset vårt var ferdig fikk vi også gleden av å ha misjonærbarn fra lavlandet hos oss om sommeren.

Belfast er kjent for å være et virkelig sunt sted. Det høyestliggende sted i Unionen. Det var primitivt hos oss, men Gud velsignet oss med frisk luft og frihet. Det var en glede for oss å se de røde roser komme fram i de bleke barne-kinn fra lavland og feberstrøk. Om vinteren er det fryktelig kalt i Belfast, som nevnt det høyeste sted i Sør-Afrika. Våre barn hadde da anledning til å besøke venner i de varmere steder.

Vi hadde gleden av å møte Høyland, Reinholts, Thorell og Monsens ved forskjellige anledninger. Særskilt minnes jeg en konversasjon i Barberton hos Høylands. Vi fikk innbydelse til M.st. til Reinholds og til Komatiport M.st. Til Thorvels. I 1940 bestemte vi oss for å ta 2 ukers ferie i juli når Ruth hadde ferie og 2 uker i oktober når Margrethe fikk sin ferie. Vi ville da dra til Natal og se James, det stedet Kværnstrøm fikk da han fikk misjonskallet ti James Zululand Syd-Afrika Jeg har nevnt det for at trots meget arbeid, hadde vi ikke funnet dette stedet. Siden vi kom til Transvaal hadde vi truffet 2 personer som kjente stedet og fortalte oss forskjellig om stedet. Margrethe og Ruth var nå ved Middelburg hospital for å lære sykepleie.

Reisen til Shongwe M. St. 4. juli 1940

Kværnstrøm dør

For første gang siden vi kom til Afrika hadde vi besluttet oss å ta ferie. Derfor hadde vi mottatt Reinholds og Thorells innbydelse om å besøke dem. Ruth hadde også ferie og vi var glad for at hun og Ester var med oss.

Det var tidlig på morgenen den 4. juli. Alt var pakket og i stand til reisen. Huset og porten var stengt og vi tok plass i vår kjære bil som nettopp var kommet fra bilverkstedet, oppusset og overhaldt, fullt ferdig til den lange reisen til Hectoro-Spruit og Komahiport. Pappa tok hatten av og vi forente oss i bønn til Gud om å bevare vårt hjem, gi oss en god reise og ferie. For min del følte jeg meg trett og sliten, og tenkte knapt på å se bort på vårt kjære hjem, men Gud er god. Han gav meg kraft og mot så vi virkelig kunne glede oss sammen hele veien. Vi sang og priste Gud. Pappas kor var flere ganger: I do, I do, I do. I very often do. I long to be with Jesus, where all is good and true. And also: Lets go on, Ya, lets go on. Talking about. This good all way. Lets go on, yes lets go on talking about the Lord.

Kommet til Barberton hvor Høylands var misjonærer, var den eldste datteren deres, Astrid, på hospitalet. Hun hadde brukket armen. Vi overnattet der og besøkte datteren på sykehuset.

Tidlig neste morgen begav vi oss til Shangwe M. st., hvor vi ble hjertelig mottatt. Tidlig fredag morgen var det bønnemøte. Jeg var meget trett, så Johan sa at jeg kunne hvile, og han kunne gå på bønnemøtet alene. En stund etter kom han tilbake, oppløftet og velsignet. Pris skje Gud. Det var en herlig stund, sa han. Han stod ved vinduet og spurte om jeg hadde lagt merke til utsikten her? Du kan se langt omkring. Jeg ville ønske at vi ikke skulle lenger. Men du vil vel gjerne se Thorells og Monsens også, sa jeg. Ja, men veien er så lang, skal jeg si deg.

Etter frokost gikk vi og så oss omkring. Det var interessant. Vi kom fra det kalde Belfast, og her var det rene sommervarmen. Ved middagstider var vi tilbake. Kl 3 p.m... var det arrangert møte på M.st.. Det var velkomstmøte for oss, men også Memorial service for Dr. På stedet og en del pasienter som ble drept i en bilulykke noen dager før vi kom. Det var en kollisjon med en stor lastebil. Vi skulle være talere. Jeg våknet opp den morgenen med Joh. Åp, 3: 11: Hold fast på det du har og la ingen ta din krone. Johan ville at jeg skulle begynne, men jeg sa: Du er mannen, og sånn ble det. Kirken var overfylt av folk. Johan talte alvorlig og gjentok flere ganger: En kristen som ikke ber, er åndelig død. Plutselig stanset han og sa: Unnskyld meg. Jeg har fått så vondt i hodet, fortsett du Hilda.

Ruth ble med han ut fra møtet og hjalp han opp til rommet vårt i annen etasje. Det varte ikke lenge før en kom og ropte til meg at Kværnstrøm var meget dårlig og at jeg måtte komme. Han lå utstrakt på sengen. Jeg spurte han hva som var i veien og han sa: Jeg er ikke syk, det er bare hode. Kjære, hold på hodet mitt. Vi tok et tørke og dyppet i kaldt vann og bandt rundt hodet hans. Det syntes han hjalp. Spurte så etter barna. Ruth og Esther var sammen med oss her. Men Margrethe da? Hun er på Middlburg hospital. Må vi hente henne. Ja, det er best du gjør de, sa han. Johan, du vil vel ikke gå fra oss? Jo, det blir nok så, sa han. Hva skulle jeg gjøre? Shongwe M. st. Hadde et hospital. Dr. Kom dit 2 dager i uken, tirsdag og lørdag. Han bodde i Komatiport, ca 25 engelske mil derfra. Dette hendte en fredag. Det ville koste ca 25 å

få han hit. Misjonærene samlet seg med oss i bønn, men det var som stengt. Plutselig kom Matron s/r Lilly Gustavsen opp og sa: Dr. Har kommet i dag i stedet for lørdag. Vil du at han skal komme og se til Kværnstrøm. Takket være Gud. Dr. Er sendt som svar på bønn. Kan han komme hit. Dr. Så med en gang at Kværnstrøm hadde hatt stroke - hjerneslag eller blødning. Vi tenkte at det var malaria på grunn av overgangen fra høyfjell til lavland.

Jeg spurte Dr. Om det var alvorlig og han bekreftet at det var det. Hans far døde også i et slikt anfall. Til Reinholds hadde han sagt at Kværnstrøm ikke kunne leve mer enn 2 døgn. Det ble ringt fra Hector-Spruit til Margrethe c/o Matron og bad henne å komme. Reinholds ringte også til misjonærene som hadde telefon.

Kværnstrøm lå stille hele natten til kl 2. Så sa han så inderlig: Min Jesus.

Lørdag, dagen etter reiste Reinholds og Ruth til Hector-Spruit. S/R Lilly kom kl 10 om morgenen og tilbød seg å hjelpe oss å vaske ham osv.. Jeg hadde våket hele natten sammen med str. Bergsten og str. Lilly mente at jeg kunne gå i et annet rom og hvile meg litt., muligens ble det mer våking. Jeg hadde nettopp lagt meg ned på sengen da Esther kom og sa: Mamma, kom. Pappa dør. Han hadde fått et nytt slag og fikk hjemlov den 6. juli 1940. kl 10 a.m.. Reinholds og Ruth hadde jo reist til Hector-Spruit. Vi fikk en gutt til å sykle etter den og si i fra at Johan var død og at de måtte kjøpe det vi trang.

Hvor skulle han begraves? Mrs. Reinholds sa at han gjerne kunne hvile her i hagen hos dem. Det ville bare være stort å ha en misjonærs grav her. Jeg kom til å tenke på hva han sa fredag morgen: Jeg ønsker at vi kunne bli her og ikke dra lenger. Likeså sa han ofte: Jeg ønsker ikke å dø og bli begravet her i kalde Belfast. Derfor sa jeg til str. Reinholds at jeg var glad for tilbudet, men vi får høre når R & R kommer. De skulle forhøre seg om kisten kunne sendes med toget, og hva det ville koste osv..

De fikk ingen kiste i Hector-Spruit. Skulle kisten sendes til Belfast, måtte den fores med bly. Den billigste kisten kostet £ 40., og frakten ca £ 10. Reinholds trodde at det var best å begrave ham på M. st.. Dagen før hadde han fått hjem eikeplanker for å lage skaper av. Det var den riktige lengden, og av samme materialene som han brukte å lage kister av for folk i kretsen. Var jeg villig, så ville han gjerne lage kisten til Johan. Jeg var meget takknemlig for deres imøtekommenhet og oppofring. Han begynte på kisten med en gang, og den ble riktig pen. Det var ikke vanskelig å se at dette ikke var første kisten han hadde laget.

Reinholds og Ruth telefonerte til de misjonærene vi kjente, alt ble ordnet og begravelsen ble holdt søndag den 7. juli. Loven her i landet, særlig i lavlandet, krevet at begravelsen må finne sted hurtigst mulig.

Det var virkelig en stor glede å se misjonærene Karlsons, fru Middelburg, Høylands, Thorvells, Monsens og flere fra Komatiport. De kom lange veien for anledningen. Likeså møtte det fram flere hundre av de innfødte. Det var en solfylt, stille dag. Herrens nærhet og velsignelse var merkbar i blant oss. Margrethe kom med Karlsons lørdag kveld. Pappa hadde fått sin friske kolør tilbake og lå som om han sov en naturlig søvn. Det var underlig å legge merke til vennenes kjærlighet og oppofring. Hvordan Gud holdt oss oppe og trøstet oss i sorgen. Det ble ikke lange ferien. Mandag morgen den 8. juli reiste vi hjem igjen. Jeg hadde ikke lært å kjøre bil den gangen, så vi nyttet anledningen til å reise sammen med Arne Høyland. Han hadde en innfødt med seg som kjørte vår bil. Barna og jeg kjørte i Høylands bil. Vi hadde sendt telegram om at vi kom hjem, så arbeidsfolkene våre møtte opp. De var

rent utrøstelig for at Bas var død. Jeg gav dem fri en uke til. Kom igjen neste uke, på tirsdag, så vil jeg bedre forstå hva som skal gjøres. Det ble mottatt med glede og håp.

Huff, hvor bitende kaldt det var i Belfast, emn Herren bevarte oss. Mazina fikk bli. Hun fyrte og hjalp til. Høylands reiste hjem til Barbeton, men snart kom våre kjære venner Karlsons. De ville ha ferien hos oss. Jeg syns at det var urimelig, men de sa at de følte at det var Guds vilje. Det var det nok også og alle var de meg til stor hjelp. Folk i Belfast var opprørt over at de ikke hadde hørt om begravelsen. Karlsons hjalp meg så vi arrangerte et minnemøte i Veslian kirken den 14. juli. Det ble en rørende stund. Tross den kalde tid og ferietid, var kirken fylt til trengsel. Vår kjære pastor og str. Samuel Steyn og sønnen pastor Petie Steyn var også tilstede. Det var en minnestund som ikke blir glemt.

Hvordan jeg fikk fortsette arbeidet

Samme dag fikk vi besøk av Mr. og Mrs Edv. Stenkamp med familie. De hadde skrevet til oss om de kunne komme på søndag, da de ville snakke med Kværnstrøm om en gravstein til Stenkamps fars grav. Dette var jo i krigstiden. Både Mr. & Mrs. Stenkamp arbeidet som Pilots for å sende mat til soldatene "up North". De hadde ikke anledning til å komme til oss på ukedagene. Brevet som de sendte til oss kom først lørdag ettermiddag. Det var derfor ikke tid til å svare på det heller. Det ble et sjokk for dem da de fikk vite at Kværnstrøm var død og begravet. De var så glade i Kværnstrøm. Han hadde vært hos dem i flere uker og samlet stener til den engelske kirken i Carolina. Alt kunstverk hadde han hugget der. Nå ville de ha hans arbeid til gamle Mr. Stenkamps grav. Vi hadde invitert folk fra minnegudstjenesten til hjemmet vårt for bevertning. Det var leit, men Br. og Str. Karlson overtok gjestene. Ja ba om unnskyldning og gikk med Stenkamps ut på arbeidsplassen og vår utstilling for å se om det var noe som kunne passe. Jo, de fant hva de ønsket. Det var ikke ferdig, men de ville gjerne ha Kværnstrøms arbeid om de så måtte sende det til Johannesburg eller andre steder for å få det ferdig. Jeg viste prisene og de ble fornøyd og gav meg en riktig god bestilling. Jeg fortalte at jeg ventet arbeiderne tilbake f.k. tirsdag og jeg ville da spørre dem om de ville hjelpe meg med å få det ferdig snarest og jeg ville la dem få høre resultatet.

Tirsdag 16. juli 1940 kom alle mennene tilbake. De var spendt på hvordan dette skulle gå. Jeg fortalte dem at jeg hadde fått en ny bestilling. Hoved-stenen en liggende scrall og likeså rammen skulle være fint huggen. Mazina sa: Om jeg kunne gjøre malen, skulle han gjøre den ferdig, likeså rammen.

Vi hadde en del gravsteiner ferdig, så jeg sa til mennene at de kunne fortsette å arbeide her inntil vi får ferdig de stenene som er påbegynt.

Mens Mazina arbeidet med bestillingen for Stenkamp, fortsatte vi å polere, hugge grovhogge rammer osv..

3 gravstener hadde vi som skulle settes opp i gravgården i Belfast Location.

Jeg hadde ikke vært mye med når gravstener ble satt opp, men alt som skulle til hadde jeg oppskrevet, sånn som sement, sand osv.. Jeg spurte så 5 av de som hadde hatt mest med dette å gjøre og spurte dem hvor vi skulle ha av de forskjellige ting og alt hva jeg hadde skrevet opp var riktig, både for voksne og barnegraver. Så spurte jeg dem om de ville gjøre arbeidet slik som bas Kværnstrøm hadde lært dem. Zulu var den eldste, så han fikk ta ledelsen. Klarer vi dette, kan vi kanskje fortsette arbeidet. Ja, de ville gjøre det beste for meg.

Den første uken satte vi opp 3 gravstener i Location. Senere satte vi opp 2 gravstener for hvite folk. Alt gikk over forventning bra. Stenkamps kom og så på arbeidet da vi hadde fullført ordren og de var tilfredse. Mrs. Edvard Stenkamp var en kjent artist i maling, musikk osv., så vi spurte om hun ønsket å tegne inskripsjonen og mønstret selv og det ville hun gjerne. Etter et par dager kom de igjen med alt som skulle skrives på stenen, Scrullen var som før nevnt fin hoggen og bokstavene skulle være ned-hugget og malt med gull. Zulu hugget bokstavene og jeg malte dem. Da alt var ferdig, kom de igjen. De var meget tilfredse med alt som vi hadde gjort, men så var spørsmålet; Hvem skulle sette den opp? De bodde 15 mil på andre siden av Ermelo. Kunne vi kanskje gjøre det også? Jeg sa som det var at vi hadde satt opp 5 graver siden jeg ble alene. Herren har hjulpet så det har gått over all forventning. De sa da at de ville bli glade hvis vi ville gjøre det for dem, Vi har noen til å bringe mat "up north" til soldatene denne uken og må derfor få gjort det nå, men vet ikke hvem vi kan spørre.

Mennene var villige til å gjøre det. Naboene vår, Br. Stander pleide å ta transport for oss og han kjente også veien og lovet å gjøre det f.k. fredag. Alt ble gjort i stand og lastet på bilen torsdag ettermiddag og tidlig fredag morgen dro vi avsted til Stenkamp ca 15 miles på den andre siden av Ermelo. Det var lang vei, men vi kom fram ved middagstider. Det gikk over all forventning bra med arbeidet. De var så begeistret og takknemlige for alt vi hva vi gjorde. Det gav meg nytt mot til å fortsette - i alle fall til vi hadde utført de bestillinger vi hadde fått før Kværnstrøm fikk hjemlov.

Jeg trodde ikke det kunne gå for en kvinne å drive sten-forretning, så jeg avverterte forretningen i flere aviser, men det var i krigstiden og ingen kjøper kom, så vi holdt på.

Som jeg har nevnt før, hjalp jeg til i arbeidet mens Kværnstrøm levde. Jeg hadde stor interesse av det, men ante ikke at jeg derigjennom fikk undervisning for slev å kunne overta forretningen alene. Det var underlig å legge merke til hvordan Gud gav kraft og visdom dag for dag.

De innfødte mennene som jeg hadde i arbeide hadde fått god undervisning av Kværnstrøm. De viste også respekt og villighet mot meg og godtok meg som deres "Bas", selv om jeg var en kvinne. De taltale meg alltid som Nkosikazi (en høyerestående kvinne) i deres språk.

Arbeidet gikk frem. Bestillingene kom inn, og alle uttrykte beundring og tilfredshet med arbeidet. Priset være Herren. Han lot meg forstå ordet: Jeg formår alt i Kristus som gjør meg sterk. Jeg fikk oppleve Guds omsorg og ledelse i alt

La meg fortelle noen få ting som eksempler: Jeg hadde 9 menn i arbeid og senere fikk jeg en hollender, Mr, den Heier til hjelp med å hugge og mønster. Hittil hadde Poul Zulu og jeg gjort det, men hendene mine hovnet opp og øynene mine ble dårlige. Jeg ble virkelig glad da Mr. den Heyer kom og sa: Han kjente det som Guds

vilje at han skulle komme og hjelpe meg. Han var en flink maler og signreiter og ble til stor hjelp for oss.

Alle skulle betales i slutten av måneden. En tid hadde jeg hatt mange ekstra utgifter. Da lønningsdagen kom hadde jeg ikke penger. Jeg fikk ikke sove. Jeg bad og minnet Gud om de løfter jeg hadde prøvet. Likesom satte mine føtter på løfter jeg hadde prøvet. Den gang hjalp du meg, Herre, og den gang osv.. Hjelp meg også denne gang. Kl 6 om morgenen stod Esther opp. Hun sa: Mamma, du har ikke sovet i natt. Jeg vil gi deg frokost på sengen. Hun gikk, men fra døren i midtrommet så hun at det sto en fin bil utenfor. Hun kom tilbake og sa: Mamma, det står en fin bil utenfor. Priset være Herren, sa jeg, det er svar på vår bønn. De var fra Waherfall Roven og kom for å kjøpe gravsten til sin datter som var død. Heldigvis hadde vi en på utstillingen som de likte og bestemte seg for. Vi gikk så inn for å skrive ned bestillingen og kontrakten. Jeg fortalte at vi som regel tok halvdelen av kjøpesummen ved bestillingen og resten ved avleveringen. Vi vil helst betale alt i dag, sa de, og så snart dere har den ferdig, kommer dere og setter den opp for oss, Dette var ukjent for meg, og jeg ble helt forundret. Takket og fortalte dem at de kom som svar på bønn - og vidnet om Guds trofasthet.

Samme dagen kom også 3 personer til, De hadde fått gravstener på avbetaling lenge før Kværnstrøm døde, men hadde ikke vært nøye med avbetalingen. Vi trodde ikke at vi kom til å få de pengene, men Gud er trofast. Jeg fikk mere penger den dagen enn jeg trang til å betale arbeidsfolkene den måneden. Lignende hendte flere ganger.

Stenbruddet

Vi hadde leid et stenbrudd ca 8 engelske mil fra Belfast. Stenbruddet Bospor hadde blå og sort granitt. Som jeg har nevnt før, var jeg meget interessert i arbeidet og Johan fant interesse i å fortelle og vise meg alle ting i arbeidet, men det var sjelden jeg fikk tid til å bli med til Stenbruddet. Det hendte av og til at vi tok barna med oss dit lørdag ettermiddag, mere som en utflukt. Når barna lekte omkring fortalte Johan meg forskjellig om å ta ut sten osv., men jeg må si at jeg fikk ikke tak i det. Og nå, hva skulle jeg gjøre? Vi trang sten, og vi måtte gå til bruddet. Arbeiderne gjorde sitt beste, men de savnet Bas's myndighet også der. Vi forsøkte i flere uker uten at vi fikk ut de stenen vi behøvde. Det ble for mye for meg. Jeg sprang fra arbeidet til bilen. Jeg kastet meg ned i bilen og ba: Om det er din vilje, Gud, at jeg skal fortsette i dette arbeide, hjelp meg nå. Vis meg hvordan jeg skal gjøre det. Jeg vet ikke hva som hendte, men plutselig så jeg alt for meg om dette, Noe helt underlig hendte. All frykt og motløshet forsvant. Jeg gikk tilbake til bruddet og gav befaling, sånn som det var vist meg. Mennene så forundret på meg og gjorde som jeg befalte. Jeg risset opp og merket stedene de skulle borre osv.. Da det var ferdig satte vi blekker og kiler inn. Jeg forklarte hvordan de skulle slå kilene forsiktig inn, 1., 2., og 3. gang. Til stor glede og forundring sprakk det rett ned til bunn og vi hadde en fin slett vegg i fjellet. Etter den dagen hadde vi ingen vanskeligheter med å få ut sten. Jeg fortalte mennene om min opplevelse, og gav Gud æren for å ha vist meg hvordan jeg skulle gjøre det. De var så forundret og viste stor respekt.

Revehodet

Alt syntes nå å gå bra. Herren velsignet og arbeiderne gjorde sitt beste, men etter en tid hendte det noe. Jeg kunne ikke forstå hva det var. Det var som en slappelse i interessen hos alle sammen. Spurte jeg hva det var, svarte de bare unnvikende. Det ble virkelig et bønneemne for meg. Hva og hvem var lederen? En natt fikk jeg et drømmesyn. Jeg så en av mennene i full skikkelse, kledd som vanlig, men hodet hans var en revs. Om morgenen ba jeg han komme så jeg fikk snakke med ham. Si meg, hva slags dyr en en rev? Gjør den noen skade? Ja, svarte han. Reven er en leiing. Han tar høns og endog lam. Så du mener at han ikke gjør noe godt. Nei, den er klok, men listig. Nå vil jeg spørre deg.: Har du noe med dette å gjøre? Han svarte: Hvorfor beskylder du meg for slikt? Jo, jeg har kjent på dette en tid, sa jeg, og jeg har bedt mye for denne saken. I natt hadde jeg en drøm, eller drømmesyn: Du gikk iblant oss som før, men du hadde hode som en rev og du påvirket kameratene dine noe ondt. Han ble meget sint og sa: Jeg kan gå hjem. Ja, sa jeg. Det er best at du går, for jeg er sikker på at du er mannen. Han var den som jeg hadde mest nytte av i arbeidet, men jeg kunne ikke ha en som gjorde det så uhyggelig. Han gikk, og var borte i 3 uker. Da kom han ydmyk tilbake og ba om arbeid igjen. Han erkjente at det var han som satte opp de andre. De måtte ha mere lønn. Alt ble ordnet og siden gikk alt bra inntil jeg solgte forretningen i 1943.

I tiden som vi hadde sten-forretningen lærte jeg meget, både timelig og åndelig. Like fra vi tok sten ut fra fjellet og til den var polert og ferdig satt opp, var det for meg et bilde på Guds mening og arbeid for oss mennesker og vår frelse. Det er meget arbeid med stenene for å få den rette størrelse og tykkelse som er bestilt. Ofte er det bomper og skavanker som må fjernes med spesial hammer og slegge osv.. Så også med mennesker som er bundet i synd og mange ting, men vår Gud som ransaker hjertene vet hva åndens attrå er, Han er kyndig og vet hvilke redskaper må brukes for den bundne og sette den plagede i frihet. Arbeidet fortsettes for å danne oss til det mesterstykke han har tenkt med hver og en.

Som jeg fulgte med i arbeidet fant jeg det så interessant å sammenligne med Guds arbeid ned meg selv og mange andre opplevelser. Når stenen var ferdig hugget og fin-hugget, ble den lagt under poleringsmaskinen for å poleres. Det var en særskilt prosess. Vi brukte 3 forskjellige størrelser av haggel (etter hverandre), 3 forskjellig slags Caboverndom pulver til slutt Putty pulver og spiritus. Poleringen var ikke ferdig før vi kunne se oss selv som i et speil. Det er også her Herrens mål er med oss. Han ønsker å se sitt bilde i oss. Vi synger ofte et kor: Let the beauty of Jesus be seen in me. All his wonderful possion an purity. O, Then Spirit Divine, All my nature refine, till the beauty of Jesus be seen in me. Må Gud hjelpe oss til å være stille under hans behandling så dette må skje at Herrens skjønnhet må bli sett i oss.

Norgesturen 1951

Hele 30 år var gått siden vi kom til Afrika. Mange hadde spurt om vi ikke snart kom hjem en tur. Det var nok ikke mangel på lyst, men ved nærmere ettertanke fant vi at det ikke var riktig. I Swaziland hvor vi brøt nytt land, hadde vi meget å ta vare på, både materielt og åndelig arbeid. Barna var små enda og reisen kostbar og besværlig osv..

Da vi kom til Transvaal, ble våre krefter og tid enda mer beslaglagt. Som jeg

har fortalt før, fikk barna en meget god skoleundervisning her. I feriene deres hadde de alltid en glad tid. Om vinteren var de på besøk i lavlandet blant norske og svenske misjonærer. Om sommeren hadde vi besøk av deres barn. Det var en gledelig avveksling for store og små. Så kom jo den 2. verdenskrig, og tanken om reisen til hjemlandet ble lagt helt til side. Særlig etter at min mann døde 6. juli 1940., tenkte jeg ikke mere på det. Tankene mine dreide seg enda mer om barnas utdannelse, både timelig og åndelig. Alle 3 hadde jo som barn gitt sitt hjerte til Gud. Det gledet meg å se deres fremgang på skolen og interessen for Guds arbeide.

I 1947 hadde alle 3 fått sin matrikkel (artium). Margrethe og Ruth hadde også fått sine eksamener som sykepleiersker. De var ansatt ved sykehuset i Mitbank. Her fikk de mange kall fra Gud til misjon i Zululand som sykepleiersker i den Evangeliske Alliance Misjon T.E.A.M..

Esther hadde også fått sin examen artium (matrikkel). Hun ble tilbydd arbeid i Barchely bank i Belfast hvor vi bodde. På grunn av min helbred rådet doktoren meg til å flytte til et mildere klima. Vinteren i Belfast var for kald for meg. Da jeg solgte forretningen, solgte jeg også hjemmet vårt og flyttet til Middelburg. Esther tenkte først at hun skulle ta Handelsskolen, men senere bestemte hun seg for sykepleien og ble ansatt med Middelburg Hospital.

I 1947 var Margrethe og Ruth sikre på sine kall til Zululand. Den 6. juli 1947 ble Frk. Elin Carlsson og jeg med dem til T.E.A.M.s konferanse i Mhlotzani. Her ble de ansatt som Misjonær-sykepleiersker.

Esther tok sin utdannelse i Middelburg og i 1951 reiste hun til Gregs Hospital i Peter Maritzburg Natal for et 9 mnd. kurs i jordmorlære.

Jeg solgte jo huset vårt i Belfast og kjøpte i stedet et stort gammelt hus i Middelburg. Jeg betalte det kontant, men tok opp lån for å reparere og forandre huset. 3 leiligheter ble det, en til oss selv og 2 leide vi bort. En stor hage var det også her. Ved Guds nåde fikk jeg visdom og styrke til å få istand et koselig hjem for oss alle. Jeg følte at barna trang det. Med inntekt av hagen og 2 leiligheter klarte vi oss. Esther bodde hjemme i studietiden ved Middelburg Hospital. Hun tok eksamen i Pretoria Hospital og etterpå reiste hun til Greys Hospital i Peter Maretsburg for å gå et 9 mnd. kurs i jordmorlære. Da ble jeg alene i Middelburg.

Så hendte det noe underlig. Sent en kveld i februar mnd. kom fru Carlsson S.A.M. og banket på døren min og sa: Unnskyld at jeg kommer så sent, men jeg må fortelle deg at du snart skal få en Norges-tur. Gjør ikke narr av meg, sa jeg, men nei, sa hun, vi kommer nettopp fra en konferanse i Pcit Peterf.. Der var frk Odveig Thompson. Hun hadde fått brev fra skipsreder Mosvold om at en av båtene deres, "Mosnes" ville komme innom Durban i begynnelsen av mars mnd., og om hun selv eller andre misjonærer sto for hjemlov. De var da velkommen til å bli med båten. 4 svensker hadde meldt seg, men vi og frk Thompson mener at du er den rette. Du må bare skrive eller ringe til herr Unger i Durban for å få nærmere opplysninger. Jeg leste brevet fra frk Thompson og snakket med henne i telefon. Hun mente at jeg måtte benytte denne anledningen.

Jeg skrev til Unger og fortalte om brevet til frk Odveig Thompson og om min stilling. Jeg hadde jo ikke vært frisk i det siste, så alle mente at Esther måtte være med meg.

Den 19/2 1951 fikk jeg brev fra W.M. Cott & CO Ltd. om følgende: Mr. E.M.Unger has advises us that you and your daughter are anxious to secure

acommodation pr. S/S Mosnes to Scandinavia.

It is possible that we will be able to accommodate you and your daughter on this ship, wick at present is expected to sail from Durban about the 10th. of March for Oslo. The fare being L 90 each. Will you please conform by return that you still wish to travel and also that your daughter is an adult.

Yours faithfully

for W.M.Cotts & Co. Ltd..

J.A.Morton

Fra frk Thompson og misjonær Høyland hadde jeg forstått at reisen var gratis, men vi sendte for sikkerhetsskyld et telegram til skipsreder Mosvold og spurte om det var sant at min datter (voksen) og jeg skulle få reise fritt med S/S Mosnes til Oslo.

Vi fikk dette telegram til svar: The 28/2 1951, "Mosnes". Free passsage in Order. Mosvold

The 3/3 1951 I sent the following letter to M. Cotts % Co. Ltd.

Dear Sirs,

I have recieved your letter Refr. the accommodation for us pr the S/S Mosnes to Norway. I thank you.

After having recieved a Cabel from Mosvold, Conferming me & my growen up doughter free pasage to Norway. We are very much obliged to you for arrangement for us.

Thanking you, Yours faithfully, Mrs. Kværnstrøm.

Nå hadde vi bare ti dager igjen til båten skulle gå. Margrethe var i Zululand, Ruth i Johannesburg og Esther i Peter Maritsburg Natal. Tiden var knapp så vi korresponderte pr telefon og telegram. Br. & str. Carlsson hjalp meg på alle måter. Carlsson kjørte meg i sin bil til Pretoria for å ordne med pass for oss. Det som ellers ville ha tatt ca 1 mnd., ordnet vi på en dag. Esther fikk permisjon fra the Patron ved Greys Hospital, for å bli med meg til Norge. De tilbød å holde plassen hennes åpen til hun kom tilbake den 4. nov. 1951. Mosvold hadde også telegrafert til kaptein Pedersen, Mosnes om at vi kom og at de måtte ta godt vare på oss. Hr. Carlsson kjørte oss til stasjonen i Banderton og sparte oss derved 100 mil. Det gikk bra på toget. På stasjonen i Durban møtte Mr. og Mrs G. Brown fra T:E:A:M og flere oss. De hjalp oss til rette. Jeg hadde ikke vært i Durban siden jeg kom til Afrika i 1921.

Det var rørende å se all kjærlighet og oppofring alle viste oss.

Margrethe kom overraskende hjem og besøkte oss før vi reiste. Det var ufattelig hvordan alt ordnet seg så vi kom til Durban i god tid. På flere måter fikk vi erfare at Herren hadde planlagt turen for oss. Et eksempel må jeg få nevne her:

I desember 1950 var Ruth og jeg i en butikk i Middelsburg for å kjøpe noen madrasser. Vi la merke til at det lå en haug med uferdige kjoler og tøy på disken. Jeg spurte hr N hva dette var for noe. Jo, han fortalte at han nettopp hadde kommet hjem fra en reise til Johannesburg. Der hadde han vært på en auksjon etter en sydame. Han viste oss flere kjoler som var nesten ferdig. Jeg spurte prisen på en kjole som jeg trodde ville passe for meg. Hr. N. sa: Det er kostbare saker alt dette. Så sto han stille og så så på oss og sa: Mrs. Kværnstrøm, you might get something of this. Take it all

for L 4.00. Vi ble helt forundret, men da jeg forsto at han mente det, tok jeg i mot tilbudet med inderlig takk. Kort tid etter dette, kom vår kjære venn, misjonær Elizabeth Pedersen fra Laurencio Marques (Maputo) til oss på ferie. Da hun så alt jeg hadde fått for L 4.00, sa hun: Kom, la oss se hva vi får ut av alt dette. Hun var så begeistret og sa rett som det var: Du vil sikkert få en Norges-tur snart. Jeg må til Guds ære si: at det var mange år siden min garderobe var så innholdsrik som nå. Takket være vår omsorgsfulle Fader. Han vet hva vi behøver. Endog størrelsen og til rett tid også.

Vi fikk en herlig tid med Mosnes. Mr. og Mrs. Brown & Carol kom med samme båten. De var til stor hygge og hjelp for oss. Kapteinen og alle om bord gjorde sitt beste for å gjøre reisen interessant og hyggelig for oss. Vi riktig frydet oss. På reisen ble vi velsignet med strålende vær inntil vi kom inn i Nordsjøen og videre inn Oslofjorden, der møtte tåken oss. Tåkeluren tutet hele tiden. Dette virket dessverre på Esthers nerver, så hun ble meget dårlig. Dette la jo en demper på den festlige mottakelsen som venner i Oslo gav oss på Filadelfia Hotell første kvelden vi var der. Der bodde vi også.

På grunn av Esthers sykdom ble vi i Oslo ca 1 mnd. før vi kunne reise videre til slektningene våre. Gud er god. Mange var med oss i bønn. Vi ble omsluttet av kjærlighet og forståelse. Esther ble helt frisk igjen. Vi fikk en velsignet tid blant slekt og venner.

Det var første gang Esther så Norge og slektningene våre. Hun ble så forelsket i landet og alle at det var vanskelig for meg å få henne med tilbake til Afrika. Herren hadde også planlagt hjemreisen for oss.

Allerede i slutten av juli forhørte vi oss hos flere skipsrederier for å bestille plass til Afrika, men uten resultat. Vi hørte fra flere hold at misjonærer hadde fått reise med hvalbåt til Cape Town eller Durban. Min svoger, Hans Huseby, sa at vi kunne henvende oss til A/S Thor Dahl, Sandefjord. Han var personlig kjent med flere av aksjeinnehaverne. Fross. Peter F. Bjerck tok oss med i bil til Sandefjord til en troende god venn., fru L. Christensen. Han presenterte oss for henne og fortalte om vår plan. Det traff seg også at to av mine kjente fra ungdommen også besøkte fru Christensen nettopp da. Fru Christensen var bange for at det var lite håp for oss. Selskapet hadde bestemt at det ikke skulle tas passasjerer mer på grunn av forskjellige vanskeligheter som oppstod. De andre damene ba henne imidlertid om å kontakte kontoret og spørre for oss. Det gjorde hun og vi skulle komme til kontoret for videre konferanse kl 1.

Vi ble vist inn til sjefen, Vinge Sørnsen. Han tok vennlig imot oss og viste stor interesse for Afrika og besøket i hjemlandet. Han spurte om hvordan vi kom oss til Norge, og jeg fortalte at vi hadde fått fri reise med en av skipsr. Mosvolds båter - S/S Mosnes. Det endte med at vi så snart som mulig skulle få beskjed om vi kunne få reise med et av hvalkokeriene.

Vi reiste til Hønefoss for å besøke min avdøde manns familie. Min svoger lovet å ringe til S/S Thor Dahl og forhøre seg om plass til oss. Som svar på dette fikk vi følgende brev:

Til fru Kværnstrøm, Viksfjord st., Larvik

Under henvisning til samtale med vårt kontor i sommer, kan vi meddele Dem at De og Deres datter kan få reise enten med "Thorshavet" eller "Thorshammer" til Cape Town. Vi skal en av de første dagene gi Dem beskjed om ved hvilket skip det

blir reise.

Blir det "Thorshavet", blir det ant. avreise 20. sept., blir det "Thorshammer" ant. mellom 25. sept og 1. okt..

Ærbødigst, A/S Thor Dahl, Vinge Sørensen.

Brevet fikk vi i Hønefoss, og det ble vår glede. Så var det å si farvel med slektninger i Hønefoss og reise i all hast til Oslo og sa farvel til kjære og kjente der. I Oslo fikk vi telegram fra Larvik at vennene hadde arrangert en avskjedsfest for oss fredag samme uke og så var det å ta toget til Tjølling. Kommet til Sandefjord fant vi det riktig å stanse der. Tok en tur til S/S Thor Dahls kontor for å snakke nærmere om vår reise til Afrika. Der møtte kontoristen oss med et sørgmodig blikk og sa: Det har dessverre kommet hindringer i veien. Vi kunne dessverre ikke få plass på en av de båtene som var nevnt i brevet til meg. Var det mulig for oss å komme over til England så skulle vi få plass på en av A/S Thor Dahls båter derfra. Den går imidlertid ikke før senere i oktober. Jeg sa at vi ville gjøre vårt beste for å ta i mot tilbudet om det ikke var råd å få reise herfra. Hva skulle det koste for oss? Vi kunne regne med L 1 pr døgn for hver av oss. Vi takket og gikk. Litt missmodig fortsatte vi reisen og tenkte på avskjedsfesten som var bestemt dagen etter, men vennene sa: Jo lenger har vi dere her. Vi kan ha en fest til før dere reiser.

Fra flere steder hadde vi innbydelser til avskjeds-møter før vi reiste, men vi hadde fått en spesiell gave til oss selv og bestemte at vi skulle ta en tur til Vestlandet. Der ville vi hilse på Mosvolds og misjonær Evenstad ved Kristiansand. Vi reiste med toget fra Viksfjord stasjon om Skien til Nordagutu stasjon hvor vi ventet på hurtigtoget fra Oslo. Det ble lenge å vente der, så vi nyttet tiden til å skrive kort og brever. Nettopp som toget rullet inn på stasjonen, ble navnet mitt ropt opp over høytaleren. Jeg måtte øyeblikkelig innfinne meg på kontoret. Hva hadde jeg gjort? Min svoger H. Huseby var i telefonen. De hadde ringt fra A/S Thor Dahl og sagt at om vi var ferdige til å reise og kunne være på Thorshavet kl 0930 om morgenen den 27. sept., så skulle vi få bli med båten. Svar måtte de ha med en gang. Ja eller nei. Uten å vite hvordan, svarte jeg ja, vi kommer. Esther hadde tatt med bagasjen og funnet plass i toget og mente at jeg måtte komme med. Toget hadde allerede ventet lenge på meg, så konduktøren fulgte meg inn. Avsted bar det. Jeg fortalte Esther om telefonbeskjeden og hun sa: Kan vi ikke reise tilbake i morgen? Dette var om ettermiddagen den 25. september, så det var umulig. Fant meg en plass alene, og bad til Gud om nåde til å forstå Hans vilje, og jeg stod der i stille forventning, lød tydelig en røst til meg. Om du vil ta til høyre eller til venstre, skal du høre en røst bak deg som sier: Dette er veien, vandre på den. Jeg ble fylt av en underlig fred og glede og sa: Herre, om dette er veien, så har du nok også beregnet omkostningene. Jeg skyndte meg tilbake til Esther og sa at vi måtte gå av på første stasjon. Så spurte jeg konduktøren om det var tog som gikk tilbake til Larvik den dagen. Det venter på oss på første stasjon, sa han og jeg forklarte han om hvordan dette forholdt seg. Han var god og hjelpsom og skrev bak på billettene våre. Pengene kunne vi få tilbake i Larvik eller hvor som helst. Alt gikk bra og vi kom tilbake til Larvik kl 0500 om ettermiddagen.

Vi hadde en dag igjen i Norge, så vi gikk til min brors familie for å si farvel. Der spiste vi aftens og deretter gikk vi til Betania. Vi viste at det var misjonsmøte der

og da pleide det å være mange tilstede. Til min forundring var vi bare 7.. Herren var med oss og vi hadde en velsignet tid sammen. Og disse kjære vennene fulgte oss til toget om kvelden.

Om morgenen den 26. september ringte jeg til A/S Thor Dahl og takket for budskapet om at vi kunne bli med kokeriet, hvilket vi var meget glade for. De spurte om vi kunne komme ombord så tidlig på dagen? Ja, sa jeg, men vi må vel komme ned på kontoret deres og ordne med billettene. Nei, dere kan gå rett på båten, sa han.

Det ble en travel dag. Først måtte vi ringe og avslå innbydelsen til avskjeds-møte som vi hadde lovet å komme på. Nyheten gikk som fyr i tørt gras. Vi bodde i 2. etg hos min søster, telefonen sto i 1. etg. Det var ikke få som ringte oss den dagen. Slegt og venner ble invitert til oss om kvelden for å si farvel til oss. Vi 11-tiden om kvelden kom 2 unge piker med et brev til meg. En hilsen fra troende venner + kr 500. Av andre fikk vi gaver. Det var helt rørende. Svoger tok imot flere telefoner fra folk som ba oss stanse ved hjemmene deres dagen etter. De ville si farvel til oss med gaver, blomster og gode ønsker. Min svoger spurte til slutt om han kunne ta lastebilen istedet for personbilen. Det var jo så mange ting som vi skulle ha med. Det er det samme, sa vi, bare vi kommer med båten.

Tjuesjuende sept 1951 om morgenen kom med øsende regn. Vi reiste fra Østby med både lastebil og personbil. Alt gikk bra. Heldigvis hadde vi sett bilde i avisen dagen før: Ny landgang ut til flytende kokeri Thorshavet. Det var tomme tønner bundet til hverandre med planker, naglet på den ene siden av tønnene. Dette skulle vi gå oppå. Hadde jeg ikke sett bilde av det i avisen, tror jeg knapt at jeg hadde våget meg ut på den landgangen. Jeg var glad for tanken på at Gud hadde åpnet denne veien for oss. Med en handkoffert i hver hånd og et takknemlig smil til de kjære som hadde møtt på for å si farvel, var jeg blant de første av oss som begav seg ut på den landgangen. Virkelig et godt påfunn. Opp til flensedekket gikk det. Der var plassen til kontoristen. Her var dekket avdelt med jernlenker og politivakt ved oppgangen. Så var det vår tur, men de kunne ikke finne navnene våre. Jeg fortalte at jeg hadde telefonert med A/S Thor Dahl dagen før og at de sa at vi kunne gå rett på båten. Billetter behøvde vi ikke. En mann ble sendt på til kontoret i 2. etg, men kom snart igjen og sa at alt var i orden.

Her sa vi farvel til slekt og venner. Som vi stod der kom Vinge Sørensen og kontoristen forbi, innhyllet i regntøy. Vi kjente igjen røsten idet han nevnte navnene våre og ønsket oss god reise og vi gikk opp i 2. etg. Kaptein Normann var Borghild Kruges søskenbarn. Det var gildt å møte ham. Han førte oss inn til kontoret hvor emigrasjon ventet på oss. Det var noen skjema å fylle ut. Det var så hyggelig og ønsket oss god reise. Andre kapteinen på en hvalbåt som lå i Cape Town hadde valgt å fly til Durban. Han var snill og overløt lugaren sin til oss. På samme gulv var leilighetene til kapteinen og konsul Blick & familie.

I lugaren vår fant vi pakker og blomster til oss. Som vi satt med det ble vi kalt tilbake til inngangen på flenseplanet, der 3 damer ventet på oss. De var kommet med tog fra Larvik og var sent ute. Hvilken overraskelse. Det var misjonærene Johanna Thorsen og 2 andre venner. De hadde med nydelige blomster og 3 brever fra vennene i Betania. Det var virkelig rørende og overraskende og vanskelig å finne ord gode nok for å takke. Sårt var det å se de gikk tilbake igjen i øsende regnvær. De og mange andre sto lenge på brygga og så at vi gikk ut fra Sandefjord. Esther og jeg sto på øvre dekk og vinket så lenge vi kunne se dem. Våre hjerter var fulle av takk til Gud for

Hans ledelse og omsorg for oss og med bønn om at Gud ville rikelig lønne og velsigne alle Han hadde sendt for å stadfeste sin trofasthet mot oss. Vi gikk ned i lugaren igjen og fortsatt å pakke ut pakker som var sendt til oss. Hvilken overraskelse. Det var gaver til minne om samværet under besøket. I de fleste pakkene var det også pengesedler. Da vi talte over pengene, hadde vi mer penger enn vi trang for reisen.

Under middagen i spisesalen ble vi introdusert for offiserer og passasjerer (vi var 7 passasjerer): Konsul Odd Blick & frue m/ datter Kari fra Oslo til Cape Town, fru Sigrid Bakketun fra Porsgrunn til Cape Town, frk Ingrid Bryde Nielsen, Kristiansand, til Gen. Hospital, Johannesburg, Esther og meg.

Alle var så hyggelig og det var meget interessant å være med den store båten, fl.k. Thorshavet . Vi fikk høre om de forskjellige prosesser. Fra hvalen ble harpunert og kom til flensedekket. Videre fikk vi se mange fine maskiner og prosessen videre til hvaloljen kom klar og ren ut gjennom glass-rør til store tanker.

Vi ble introdusert for kontoristen og jeg sa da til han at jeg ville komme opp på kontoret og betale for billettene våre, men nei, bry dere ikke om det, sa han. Det gjør vi når vi kommer nærmere Cape Town.

Vi ble bedt om å delta på samling ombord. Det var virkelig velsignet å tale til så mange fra vårt kjære fedreland. En stor glede for meg var det at jeg traff så mange av skoleelevene mine og flere ungdomsvenner. Andre igjen var venner og kjente av mine slektninger. Jeg fikk gå som en gammel bestemor blant dem alle. Jeg må vel nevne at jeg hadde pådratt meg forkjølelse før jeg reiste fra Norge, og så sto Esther og jeg på dekk lenge i det kalde regnværet og vinket til de på brygga. Dette gjorde vel sitt til at jeg fikk lungebetennelse og måtte holde sengen i over 2 uker. Det var ikke så lett, men de hadde en flink doktor ombord og mange viste stor kjærlighet og forståelse, så alt gikk gra. Det var en interessant tur.

Gudommelig helbredelse

Om dette emne kunne en skrive en hel bok for seg, men jeg vil kun enkelt fortelle om noen av de opplevelsene som jeg har hatt i den forbindelse. Som nevnt i Minner om Herrens ledelse, var mange tinge ukjente og underlig for meg i det nye Åndens vekkelser som også kom til landet vårt i 1906. Det vi hørte om vekkelser var: Sjeler frelses og ble døpt i den Hellige Ånd, syke ble helbredet og de underligste ting skjedde. Det var jo helt bibelsk i følge ordet Math 11: 2-6 og i Hebr 13: 8 leser vi Jesus Kristus er i går og i dag den samme, ja til evig tid. Han sa også: I skal gjøre større ting enn disse. Vi leser også om Peter at endog skyggen av Peter helbredet syke.

Kværnstrøm hadde stort lys i ordet også angående helbredelse. Det ble også for meg av interesse å granske ordet angående dette. Første gang jeg gikk ut på ordet i forbindelse med dette var i 1915. Jeg ble dårlig av gallesten. På den tiden var vi budne til et stort Pinsestevne i Drammen. På veien dit besøkte jeg oversøster Susana Halvorsen ved Tønsberg sykehus. Da toget stanset på jernbanestasjonen så søster Susana at jeg ikke var bra. Da hun hørte hva som plaget meg, fortalte hun at hun hadde medisiner hjemme som ville hjelpe. Str. Susana, sa jeg, jeg tar ikke medisiner, jeg tror Gud skal helbrede meg. Det kan nok være, sa hun, men jeg vet at det kommer igjen og igjen og er meget smertefullt. Ta denne lille flasken med deg. Jeg vegret meg, men hun puttet flasken inn i kofferten min og jeg måtte skynde meg tilbake til toget. I Drammen ble vi innkvartert hos venner i menigheten. Jeg bodde hos en gammel søster

og fikk eget rom. Om kvelden var på første møte. Der ble det også bedt for syke og jeg var en av de mange som gikk fram til forbønn. Jeg følte meg bedre, men ut på natten kom smertene verre enn før. Jeg stod opp og tok av medisinen som søster Susana hadde sendt med meg. Tidlig neste morgen kom den gamle søster inn til meg med kaffe. Hun spurte hvordan det sto til, og jeg fortalte at smertene kom igjen verre enn før. Hun så på meg med et undersøkende blikk og sa: Søster, de som søker Herren må søke Han av hele sitt hjerte og ikke med medisinflasken bakom. Jeg innrømmet at hun hadde rett. Jeg sto opp og kastet medisinflasken ut av vinduet og sa til Gud: O, hjelp meg til fullt å trøste deg, og jeg vil aldri gjøre det mer. Jeg gikk til møtet søndag morgen. Under vitnemøte sto jeg opp og fortalte det jeg ovenfor gar skrevet. De salvet meg med olje i Herrens navn. Det var en underlig stund, og til Herrens ære kan jeg si at Herren svarte. Enkelte ganger har jeg kjent smertene igjen, men i tro til Gud har jeg løftet mine hender og øyne til Herren og minnet om at han har helbredet meg. Priset være hans navn. Han er trofast og stadfester sine løfter.

I 1945 fikk jeg dobbeltsidig lungebetennelse og flere blodpropper. Jeg var meget dårlig, men jeg trodde at Herren ville helbrede meg. Det tok lang tid. Ingen trodde at jeg skulle klare det, men så en dag kom pastor Henning fra Brakkam og broren Henning fra Belfast. De salvet meg i Herrens navn og bad om at Herren ville forherlige sitt navn. Mandag morgen før pastor Henning reiste tilbake til Brakkand, kom de inn for å se til meg. Jeg reiste meg opp og priste Herren. Smertene og blodproppen var forsvunnet. En uke senere overtok jeg arbeidet som Matron ved Sedar Hostel i Middelburg T.V.I.. Det var virkelig et under.

I 1953 ble jeg dårlig igjen. Doktoren sa at det var angina pectoris. Jeg holdt sengen i 18 måneder. Mange bad for meg. Doktoren forsøkte også å hjelpe meg, men jeg ble ikke bra. Etter at jeg kom til Cape Town ble jeg bedre en tid. Så en søndag fikk jeg et anfall i kirken. Min svigersønn pastor Fred Phillips og Elder BuLaert bad for meg og salvet meg med olje i Herrens navn, etter Jacobs brev 5: 14-16. Herren helbredet meg og jeg fikk være frisk i flere år.

I 1967 fikk jeg enda en tur til Norge (for andre gang)). Jeg var da 80 år gammel, og reiste med fly for første gang. Det var virkelig en opplevelse som Herren hadde planlagt for meg. S/S Elsa Svalheim, T.E.A.M., reiste samtidig til Norge, så vi hadde en god reise sammen. Det var en velsignet tid. Herren åpnet også denne gangen forunderlig og sørget for alt. Vi reiste fra Johannesburg 6. mai og kom tilbake den 8. august 1967.

I 1969, 17. mars ble jeg lagt inn på Pretoria Hospital for nød-operasjon for colostomi - tykktarms-obstruksjon og svulst. Jeg var meget dårlig. Det ble i alt 4 operasjoner og var på hospitalet i 5 måneder. Mange bønner ble sendt opp til Gud for meg. Herren hadde også sin plan med i tiden som jeg var på hospitalet. Så jeg sier: Underlig er du i alt hva du gjør. Hvem kan dine veier forstå. Lovet være Herrens navn! Alle ting tjener den tilgode som elsker Gud. Ro, 8: 28.

Kommentar til omtale av Eva Simelane:

Mzongomane M. St., P. B. Box 3, Mhangons, Swaziland 2-1-1973

I denne bok har jeg introdusert vår kjære barnepike og hjelper i Swaziland, Evah

Simelane – nå Eva Konene. Brevet som jeg gjengir her er skrevet av misjonærene Ruth & Hilmar Kjær, Nzongmane M. St..

Kjære søster Kværnstrøm og alle dere der syd på.

I dag skriver jeg i en særlig anledning. Det er virkelig rørende. Lydia (en av våre gamle troende) satt utålmodig og ventet på Ruth og meg i går morges. Hun hadde virkelig noe å meddele. I flere vitners nærvær ble følgende berettet: Jo i går da dere ikke var hjemme, var Titus her. Det er sønn av Evah og Salomon. Han hadde med dette brevet. I brevet ber Salomon deg å skrive til Mrs. Kværnstrøm og sende disse pengene til henne. Vi talte omhyggelig opp tyve envandsnoter.

Dette måtte vi ha nærmere forklaring på og den lyder slik:

Eva hadde ingen far eller mor, men ble oppdratt hos Jona og Kosikasi. Dermed ble Kosikasi hennes mor. Nå er skikken den at når en datter gifter seg og får en sønn som vokser opp og gifter seg skal hennes mann (her altså Salomon) i den anledningen gi ei sort ku til sin svigermor (og i dette tilfellet er det deg søster Kværnstrøm) som en takk.

Nå er det ikke så godt for Salomon å sende ei sort ku, men isteden sender han disse pengene som vedlegges presis som de er mottatt.

Vi synes at det er meget rørende. Det er førstegang vi har hørt at hvite har blitt takket på denne måten etter deres gamle skikker. Det blir også sikkert den eneste gangen vi opplever dette. Derfor meget hyggelig at vi fikk høre om det.

Ruth og Hilmar Kjær

RUTH
MAGRETHE
KVARNSTRÖM

Home Address:
Hoop Street 7,
Middelburg,
Transvaal,
South Africa.

Mission Office Address:
The Evangelical Alliance Mission,
2839 W. Mc Lean Ave,
Chicago 47,
Illinois,
U. S. A.

Hilda Kværnstrøm: Mitt liv i Afrika

De ble alle tre misjonærer

Etter et langt liv i arbeide for misjonen i Sør-Afrika, er søstrene Esther J. Phillips og Anne Magrethe Hanetho, på visitt hos slekt i Tjølling. Begge er utdannede sykesøstre og har vært i arbeide for pinsevennernes misjonsstasjoner i Swaziland, Zululand, Transvaal og Natal. Det var deres mor og far, Hilda og Johan Kværnstrøm fra Tjølling, som fikk misjonskall i 1914 og i 1921 dro til Swaziland i Sør-Afrika. Nå er de hjemme og besøker sin bror, Mathias Huseby, Kløtreåsen, Tjøllingvollen.

SE Søren Emanuelsson
(tekst og foto)

Det var i 1914 at stenhuggeren Johan Kværnstrøm, Tjølling, fikk kallet til å dra til Sør-Afrika som misjonær. Han var medlem av pinsevennene i Betania i Larvik, og han syntes han klart hørte Guds røst om å dra til et sted som het James i Zululand i Sør-Afrika. Johan Kværnstrøm tok sitt kall alvorlig, og menigheten i Betania i Larvik støttet ham. Stenhuggeren ble utdannet til misjonær og sammen med sin kone, Hilda, som var lærerinne, og sine barn, Anne Magrethe på 21 måneder og Ruth som var seks måneder, dro han i 1921 til Swaziland i Sør-Afrika som misjonær.

På leting etter James

Johan Kværnstrøm ble plassert på misjonsstasjonen Mzongomane, hvor også datteren Esther ble født. Det ble en hard tid for ekteparet. Først ble de rammet av malaria og i fem uker lå alle i sterk feber på sin utpost for misjonen. Da de var nær ved å gi opp, ble alle helbredet ved bønn og malariasykdommen har de ikke kjent

av siden.

Johan Kværnstrøm fikk også bruk for sine kunnskaper som stenhugger. Det ble laget solide grunnmurer til misjonsstasjonen hvor han virket, og senere hadde han stenhuggeriet som arbeide, samtidig som han virket som misjonær.

Reddet av innfødt

— Vi ble reddet av en innfødt kvinne den gang vi hadde malaria, forteller Anne Magrethe. — Vi hadde såvidt begynt å misjonere da vi ble syke, men den innfødte kvinnen som hjalp oss, fortalte at en stemme i hennes indre hadde bedt henne om å gå med mat til de syke hvite menneskene. Hun var den gang ikke en kristen. De innfødte betraktet oss som hvite dyr da vi kom, forteller Anne Margrethe. — De forsøkte også å forgifte Kværnstrøm-familien ved å gi dem giftig melk, men Kværnstrøm sa at de skulle la melken stå. Etter en stund ble melken grønn, og man forsto at det var gift i den. Det var en høvding som hadde gitt dem melken. Han satt et stykke unna og ventet på at misjonsfolkene skulle dø. Da det viste seg at de levde i beste velgående, ble han me-

Glade søsken samlet i Norge, Mathias Huseby mellom Esther J. Phillips (til venstre) og Anne Magrethe Hanetho.

get engstlig, forteller Anne Magrethe.

Stedet James ble funnet

De tre søstrene Kværnstrøm ble utdannet til sykepleiersker ved sykepleierådets skole i Sør-Afrika, og fikk også tilleggsutdannelse som jordmødre. Deretter dro de til Zululand som misjonærer.

Men fant aldri Johan Kværnstrøm stedet James som han fikk kall til å dra til? Kværnstrøm kom aldri dit, han døde i 1940, men to år etter fant hans kone, Hilda, stedet. Det var en større landeiendom som het St. James og ble drevet av en katolsk misjon. En katolsk prest på James fortalte at han hadde bedt til Gud om at han måtte få hjelp og at det måtte sendes misjonærer til Sør-Afrika. Det ble et godt samarbeide mellom pinsevevne og katolikere på dette stedet.

Besøkte hvalkokerier

Esther ble gift med en pastor ved navn Fred Philip, og sammen med sin mor, Hilda, drev de tre misjonsarbeide i Cape Town fra 1958 til 1964. De kjente fra tidligere til hvalkokerienes anløp av Cape Town, og i 1951 fikk Esther og hennes

mor reise fra Norge til Sør-Afrika med kokeriet «Thors-havet» etter et besøk i hjemlandet. De drev deretter med misjonsarbeide blant sjøfolk fra alle nasjoner. Blant annet delte de ut traktater på 50 språk til sjøfolkene. Noen søstrene opptatt med ån av lydbånd til sjøfolkene på et misjonssenter i Durban, United German Mission Aid. Det er et senter for misjonsarbeidet i Sør-Afrika, som omfatter både sorte og hvite. Alle

som kommer til senteret blir hjulpet.

— Hvordan er det å arbeide som misjonær i Sør-Afrika idag?

— Vi har full frihet til å drive vår virksomhet fullt ut. Vi har kontakt med både sorte og hvite i vårt arbeide, og vi har det godt, sier Anne Magrethe, som snart reiser sydover igjen til en ny sommer på sørlige breddegrader.

Südafrika Mission

Ruth und Willi Bohlmann

„... Betet für uns, daß das Wort
des Herrn laufe und gepriesen
werde wie bei Euch.“ 2. Thess. 3,1

Heimatadresse:

Vereinigte Deutsche
Missionshilfe e. V.
7016 Gerlingen
Postfach 93

Feldadresse:

P. O. Box 4355
P. O. Durban
Südafrika

Postcheckkonto: Stuttgart 33818-709
Bankkonto: Stadt, Girokasse Stuttgart, Kto.-Nr. 260670,

